

Tema

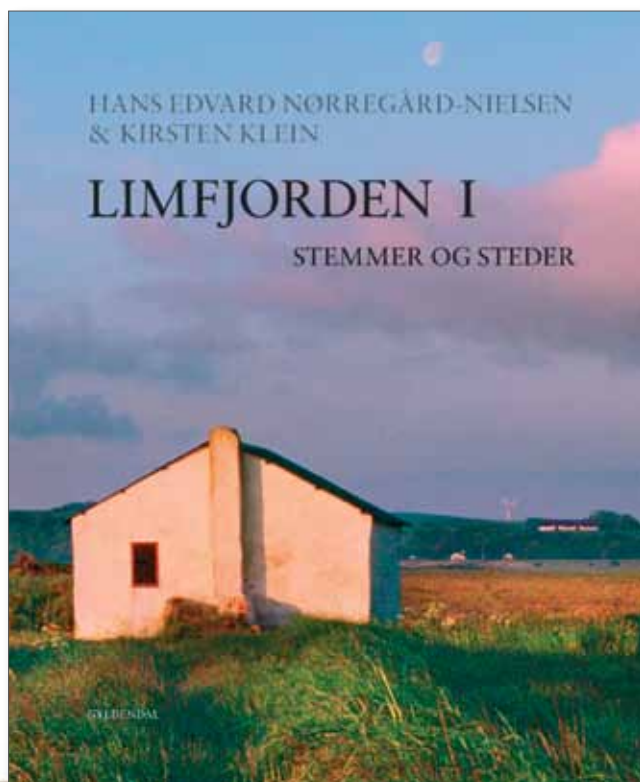
OPHAVSRET

ET KIG IND BAG FORTÆLLINGEN

Scan QR-koden eller find app'en på App Store eller Android Market.

Hent app'en: **Bogpris 2012** – og mød forfatteren

Vinderen af Læsernes Bogpris 2012 Hans Edvard Nørregård-Nielsen fik prisen overrakt på DB's Årsmøde i Frederikshavn.

Her fik den nye spændende app **Bogpris 2012** også premiere – en app Axiell har udviklet i samarbejde med Danmarks Biblioteksforening, Litteratursiden og Redia.

Hent og prøv app'en ved at scanne her på bogforsiden – eller endnu bedre: scan direkte på bibliotekets egne eksemplarer.

På alle måder nytænkning, når vi taler om formidling af bibliotekernes materialer – direkte på hylderne.

God fornøjelse med den nye app – der selvfølgelig også kan bruges på de 9 andre kandidater til Læsernes Bogpris.

Kontakt os – så fortæller vi mere!

AXIELL

The Arena for Archives - Libraries - Museums

Axiell Scandinavia A/S
Stamholmen 157, 4. sal · 2650 · Hvidovre
tlf. 3338 2525
www.axiell.dk · axiell@axiell.com

”

De åbne biblioteker er et vidunderligt gennembrud for ny tænkning. De er en stor sejr for bibliotekerne, der turde give slip på det totalt bibliotekarejede bibliotek og give biblioteket til borgerne.

*Jens Thorhauge, afgangende
områdedirektør, kulturstyrelsen.*

PERSPEKTIV

Bibliotekarforbundets Fagmagasin Perspektiv

Lindevangs Allé 2
2000 Frederiksberg
Tlf: 38 88 2233 · Mail: perspektiv@bf.dk
Hjemmeside: www.perspektiv.bf.dk
Ekspedition mandag-fredag kl. 9-15

Udgiver: Bibliotekarforbundet

Redaktion:

Ansvarshavende redaktør:
Anette Lerche
Tlf: 38 38 06 37 · Mail: lerche@bf.dk
Journalist: Sabine Mønsted
Tlf: 38 38 06 38 · Mail: moensted@bf.dk
Studertermedhjælp/korrektur
og Del din Viden:
Laura Kjestrup Nielsen · Mail: lkn@bf.dk

Annoncer:

DG Media as, St. Kongensgade 72
1264 København K
Tlf: 70 27 11 55 · fax: 70 27 11 56
Mail: epost@dgmedia.dk
Kontaktperson:
Morten Holm: 3370 7674

Tryk: CO2-neutralt hos KLS Grafisk Hus A/S,
ISSN: 1904-7940, Danske Specialmedier

Design/Layout: Woer+Gregorius

Abonnement: abonnement@bf.dk.
Årsabonnement 610 kr. Udland
980 kr. BF-medlemmer modtager
automatisk bladet.

Oplag: Distribueret oplag iflg. Dansk
Oplagskontrol: 6.503. Dette nummer
er trykt i 6.800 eksemplarer.

Adresseændring og uregelmæssigheder i
leveringen meddeles til Bibliotekarforbun-
dets medlemsafdeling: medlemsafd@bf.dk

Forsiden: Copyright kan været tungt at
danse med. Pernille Mühlbach har illustreret
temaet om ophavsret på side 12.

12 *tema* OPHAVSRET

Ophavsret er et oplagt territorium at bevæge sig ind på for bibliotekarerne. Der er brug for folk, der kender området. Digitaliseringen gør ophavsretten kompleks, og alle kæmper lige nu for deres ret.

30

GADGETS

Thomas Vigild præsenterer de nyeste gadgets.

ANGRY BIRDS

KLIMA-NEUTRAL
TRYKSAG

i øvrigt

Boganmeldelse 33

Job og karriere 44

Nyt Job 49

Nye stillinger 50

Kalender 51

INDHOLD

04

34 SÅDAN EN HELT ALMINDELIG ONSDAG ...

Fjerde skribent i serien om privatansatte bibliotekarer er Sanne Engelsted Jensen, afdelingsleder i Danica Pension.

DEN SIDSTE ARMLÆGNING

Jens Thorhauge, tidligere direktør i Styrelsen for Bibliotek og Medier, nu områdedirektør i Kulturstyrelsen, har beskæftiget sig med biblioteker siden 1975. Nu siger han farvel.

AKTUELT INTERVIEW

Mai Buch er formand for DEFF, som netop har fremlagt en ny strategi, der skal give små og mellemstore virksomheder lettere adgang til den nyeste forskning.

06

08 Formandens leder

10 Overblik fra nettet

20 9 ting du bør vide om ophavsret

28 Ledertalent søges

Et samarbejde mellem Bibliotekarforbundet og KL skal få bibliotekslederne til at spotte nye ledertalenter.

32 Tænk i tid

Flere og flere biblioteker forsøger sig med lean-principper. På Herning og Furesø biblioteker har det givet medarbejderne et andet syn på opgaverne.

37 Er den fri og lige adgang under pres?

38 DEFF-strategi får blandet modtagelse

40 Resumeer fra Del Din Viden

42 Det gode liv med bogbussen

Artikel fra Del Din Viden

46 Drømmen om en karriere – på deltid

48 Find ind til kernen

Hvordan bevarer I den sociale kapital, når fagligheden bliver presset?

Fakta om DEFF

- Mai Buch er administrerende direktør i virksomheden Competencehouse og formand for styregruppen for DEFF.
- DEFF er en forkortelse for Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek.
- DEFF er et samarbejde mellem Kulturministeriet, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser samt Ministeriet for Børn og Undervisning

MAI BUCH OM BIBLIOTEKARERNES ROLLE

– Mange virksomheder har behov for bearbejdet information. Jeg tror, at bibliotekarerne vil få flere roller. I nogle situationer vil de skulle hjælpe virksomhederne med at finde og sammenstille den relevante viden. I andre situationer vil de skulle bibringe virksomheder og de mange, der rådgiver virksomheder, informationskompetencer. Sidst, men ikke mindst, får bibliotekarerne en vigtig rolle i den løbende udvikling af de digitale hjælpemidler, som skal understøtte virksomhedernes arbejde med viden.

Viden til virksomhederne

Mai Buch, formanden for DEFF, har en vision. Hun vil sikre vækst i Danmark ved at give virksomhederne adgang til viden.

D **DEFF-strategien for de kommende år blev lanceret i marts. Hvad er baggrunden for strategien?**

- Strategien består af flere dele, som vil blive præsenteret senere. Den del, vi har præsenteret nu, handler om at sikre virksomhederne adgang til viden. Med den stigende globale konkurrence er vores vigtigste konkurrenceparameter, at vi anvender viden på en smart måde, og at vi arbejder med viden. Det, der er så interessant, er, at vi i Danmark har givet digital adgang til de forskningsbaserede databaser til de unge på gymnasierne, og til de studerende på erhvervsakademierne, professionshøjskolerne og universiteterne. Det betyder, at 65 procent af den kommende arbejdsstyrke er vokset op med at arbejde digitalt med viden. På de uddannelser, hvor det fungerer bedst, opsporer og læser de unge tidsskriftsartikler, de finder andre, de arbejder sammen med om den viden, de finder, og de gemmer den viden, de får opsamlet under deres uddannelse. Men når de forlader studierne og kommer ud på arbejdsmarkedet, så vil de miste adgangen til de databaser, hvor de har opsamlet viden. De mister fra den ene dag til den anden et vigtigt arbejdsredskab.

Tanken er, at hvis virksomhederne får adgang til forskningsbibliotekernes databaser, så vil det skabe vækst. Hvordan det?

- Når vi sætter den viden i spil, der er i bibliotekernes databaser, så kan vi udvikle nye produkter og forretningsmodeller. Behovet er der allerede i dag - når jeg spørger små innovative virksomheder, hvordan de får adgang til viden, så er det - lidt chokerende - ikke ualmindeligt, at de svarer, at de har ansat studerende som har adgangen via deres uddannelsesinstitution. Og behovet er i øvrigt ikke kun i den private sektor, men også i den offentlige sektor, som står over for gigantiske udfordringer og skal udvikle nye serviceydelser og tilrettelægge arbejdet anderledes.

Hvordan kan man gribe det an rent praktisk at give virksomhederne adgang?

- Det ville være logisk at starte med et mindre forsøg - på konferencen blev der stillet flere forslag. Kulturministeren slog til lyd for, at vi etablerer et nationalt forsøg baseret på nye forretningsmodeller. Der blev også foreslået at give 1.000

virksomheder licenser eller lade alle kandidater beholde deres adgang i to år efter afsluttet eksamen. Under alle omstændigheder er det vigtigt at få nogle erfaringer. For virksomheder er jo en anden brugergruppe end forskere, og vi ved både for lidt om virksomhedernes behov for viden og deres behov for mærkning af viden. Forskere lægger for eksempel vægt på, hvor meget en artikel citeres af andre forskere, en virksomhed lægger måske vægt på, om en artikel anbefales af andre virksomheder i samme branche, eller om artiklen omhandler den praktiske anvendelse af forskning. Jeg tror, vi skal lægge stor vægt på at tænke i de brugergrænseflader, vi præsenterer. Vi skal tage hensyn til, at de unge, der vokser op nu, stiller helt andre krav end de tidligere generationer. Vi skal huske at facilitere de muligheder, der er, for mødet via den digitale platform.

Det første skridt er at taget med et projektkald i forskerparkerne for at identificere, hvilke behov de forskellige brancher har.

Der er erhvervsfolk, som peger på, at de fleste små og mellemstore virksomheder ikke har det behov for viden, som du skitserer.

- Ja, men hvis man tænker, at for en bager er forskningsbaseret viden en by i Rusland, så er det fordi, man ikke tager højde for, at om bare fem år, så kommer den bager måske fra et erhvervsskole, hvor han i undervisningen har været vant til at finde og arbejde med relevant viden, som erhvervsskolerne har licens til. Så har han andre forudsætninger end tidligere generationer. Det er en revolution, vi kan sætte i gang. Der var også engang, hvor man ikke kunne forestille sig, at der var andre end lægen og præsten, der havde brug for at kunne læse.

Skeptikere over for DEFF-strategien peger på, at der ikke er nogen forlag, der er med på aftalen.

- Det er faktisk ikke rigtigt. Kulturstyrelsen har talt med flere af de internationale forlag, og de er interesserede i at drøfte nye forretningsmodeller, der kan danne grundlag for et forsøg i Danmark, hvor der for eksempel gives licenser til små og mellemstore virksomheder. Det kan lade sig gøre, fordi Danmark er så lille et land. Det er en win-win-situation. Vi kan få værdifulde erfaringer om virksomhedernes behov og effekten af, at de får adgang til forskningsbaseret viden, og forlagene kan afsøge markedet i nye kundegrupper med nye forretningsmodeller. ■

Ophavsret må ikke spænde ben for vidensformidling

»Hvad mener Bibliotekarforbundet om ACTA?« blev der skrevet til mig i februar. Egentligt havde jeg ikke tænkt på daværende tidspunkt, at Bibliotekarforbundet skulle melde en officiel politik ud om emnet. Men efter lidt grublen og graven ned i substansen gav det god mening at formulere et svar på ACTA og klarlægge, hvor udfordringerne er for biblioteker og informationspecialister.

For set fra Bibliotekarforbundets synspunkt understreger ACTA-aftalen, der har til formål at bekæmpe piratkopiering og ophavsretskrænkelser, de store udfordringer, som ophavsret og rettighedsbeskyttelse stiller både offentlige biblioteker og private firmaer overfor, når der skal købes litteratur og viden til brugere, kunder og erhvervsliv.

Og Bibliotekarforbundet har en holdning til ophavsret og rettighedsbeskyttelse, fordi vores medlemmer arbejder inden for disse rammer og denne lovgivning hver eneste dag. Det er vilkår, der er centrale for tilgængelighed af fag- og skønlitteratur, og for om der er råd til at understøtte ordentlig business intelligence og sikre valide informationer til intern eller ekstern brug. Vores arbejde og mulighederne for at give den bedst mulige service til vores brugere er fuldstændig afhængigt af, at vi har økonomien til at anskaffe viden og information. Det er afgørende for, at danske virksomheder kan udvikle deres produkter, vores universiteter kan levere ordentlig forskning, og at bibliotekerne kan give vores studerende og elever ordentlige informationskompetencer. Derudover beskæftiger flere og flere informations-

specialister sig med at rådgive forskere, studerende og undervisere i, hvad man må og så absolut ikke må for at overholde ophavsretten og licensvilkårene digitalt.

For der er rettighedshavere, der skal beskyttes og krediteres, så de kan få deres retmæssige betaling, når andre bruger deres værker, om det så er et billede, musik eller en artikel. Det er der ingen tvivl om. Men det skal ske på rimelige vilkår og til en rimelig pris for køberen. I universitetsverdenen har man bevæget sig over i Open Access for at sikre en økonomisk realistisk pris og minimere risikoen for at betale dobbelt for forskning, man selv har produceret. Foranlediget af specielt de store udenlandske forlag, der har ført en hård pris- og vilkårspolitik for de digitale materialer, hvor der slet ikke er samme mulighed for deling og distribution som med de fysiske materialer. Et bemærkelsesværdigt paradoks.

På det skønlitterære område rasler nogle danske forlag med kæderne og ytrer sig om, at der måske ikke bliver muligheder for at udlåne e-bøger i bibliotekerne i fremtiden. En uskøn trussel og ganske forfejlet at opleve den bedste ambassadør for sine forfattere som fjenden. Det er bibliotekerne, der sikrer udlån og distribution under ordnede forhold samtidig med, at de er en udstillingshylde for forfatterne.

Bibliotekarforbundet har en fagpolitisk interesse i ophavsret og debatten om vilkår og priser, for det handler om vores medlemmers råstof. Hvis ikke informationspecialister og bibliotekarer kan formidle viden og litteratur i høj kvalitet og med stor tilgængelighed, hvad er der så tilbage?

STORT SPAREPOTENTIALE:

- forlænget levetid på discs
- færre genanskaffelser
- lavere indkøbsomkostninger
- øget antal CD/DVD udlån
- flere lånere til biblioteket
- maskinen er tjent ind efter få reparationer

Glade lånere kommer igen!

“mit bibliotek reparerer selv sine CD'er...”

DET KOSTER NOGLE FÅ KRONER AT REPARERE EN DISC. HVAD KOSTER DET AT KØBE EN NY?

Med de nyeste disc-reparationsmaskiner fra Sund Sound er det ingen kunst at holde alle medier rene og uden ridser. På mindre end ét minut kan de fleste ridser repareres, og lånerne vil opleve fejlfri afspilning af musik,

film og spil. Og glade lånere kommer tilbage! Vi kan tilbyde markedets suverænt bedste professionelle maskiner dækkende ethvert behov og enhver prisklasse. Kontakt os for en uforpligtende aftale om demonstration.

20. marts

Centralbibliotekerne dropper Toolbox-vejledningen og sætser på netmedierne

Fra 1. februar var det slut med centralbibliotekernes musikvejledning, Toolboxen. Ressourcerne skal bruges til et netværk for netmedier, og så skal der fokus på de ændrede forbrugsmønstre omkring musik.

»Hvordan kan centralbibliotekerne beslutte at nedlægge en service, der bliver bakket op af 80 procent af brugerne? Det forstår jeg simpelthen ikke.«

»Endnu et skub til den faglige deroute på bibliotekerne.«

»Øv, øv. En nedlæggelse vil være rigtig ærgerlig. Toolbox-vejledningen er det vigtigste materialevalgshjælpemiddel for os i enmandsbetjente musikafdelinger i mindre bibliotekssystemer.«

Sådan lød nogle af kommentarerne på Musiklisten fra bibliotekarer rundt om i landet på et debatindlæg fra fire musikbibliotekarer i Odense.

De fire var både forundrede og fortvivlede over, at centralbibliotekerne pr. 1. februar har valgt at nedlægge centralbibliotekernes materialevalgsvejledning, også kendt som »musiktoolboxen«.

Op det sendte dem til tasterne – blandt andet efterlyste de en forklaring fra centralbibliotekerne.

Herfra lyder meldingen, at forklaringen på beslutningen skal hentes i et stadigt stigende behov for at gøre en indsats omkring net-

medier, og derfor prioriterer man nu at oprette et nyt netværk.

- Det handler med andre ord om markedsføring, formidling, kompetenceudvikling og trendspotting i forhold til relevante udviklingsprojekter og videndeling. Som en konsekvens heraf flyttes det særlige fokus, der har været på musikområdet fra fastformsmidler over på netmedier generelt, blandt andet BibZoom, eReolen og Filmstriben, skriver bibliotekschef i Aalborg, Bodil Have, i en mail til Perspektiv.

Lerche

16. marts

Medborgerservice er en succes

Mange nydanskere føler sig fortabt i den offentlige digitalisering. Ølby Bibliotek har succes med en såkaldt MedBorgerService, hvor nydanskere kan booke tid og få hjælp til alt fra at bestille skolemælk på nettet til at forstå et brev fra Udlændingeservice.

Hamide Kara er integrationsbibliotekar og projektleder på MedBorgerService og ser det som en oplagt opgave for bibliotekerne, hvis mål også er at understøtte læring og styrke den demokratiske deltagelse.

- I 2015 skal størstedelen af borgernes kontakt med det offentlige

være digital. Men en stor gruppe af blandt andet nydanskerne vil stå fortabt tilbage, siger Hamide Kara, der mener, at det er den gruppe, bibliotekerne skal gribe. Projektet startede 14. april 2011, og servicen er åben fire timer om ugen. Nydanskerne kan booke et møde med en bibliotekar en halv til en hel time og få hjælp til deres konkrete problemer eller spørgsmål, og interessen har været større end forventet.

Ølby Bibliotek har ikke fået ekstra penge til projektet, men har oprettet MedBorgerService indenfor sit eksisterende budget.

Mønsted

13. marts

Del Din Viden har rundet de 200 artikler

I løbet af årets første måneder har Perspektivets forum for videndeling, Del Din Viden, rundet imponerende 200 bidrag skrevet af bibliotekarer og andre fagpersoner. På perspektiv.bf.dk/Del-Din-Viden kan du nu nærmest finde artikler om alt mellem himmel og jord – inden for fagområdet naturligvis.

Del Din Viden gik i luften i efteråret 2009 med det mål at give fagets udøvere mulighed for at udveksle erfaringer, meninger og ideer i et åbent fagligt forum.

Perspektivets læsere og andre brugere tog godt imod initiativet

og har indsendt artikler om alt fra åbne biblioteker og sociale medier over enterprise search til guitarudlån på bibliotekerne og markedsføring af licenser. Kort sagt: Del Din Viden har takket være de mange bidragydere udviklet sig til en mangfoldig erfarings-, ide- og vidensbank for bibliotekarer, kulturformidlere, informationsspecialister og ligesindede.

Sitet har nu rundet de 200 artikler, og det tal vokser uge for uge. Hver måned bliver resumeer af artiklerne fra Del Din Viden bragt i Perspektiv, og enkelte artikler bliver trykt i fuld eller lettere forkortet form i fagmagasinet.

Et dommerpanel kårer hvert år den bedste artikel på Del Din Viden og belønner skribenten med 10.000 kroner. I år uddeles Del Din Viden Prisen på Bibliotekarforbundets generalforsamling, der finder sted den 27.-28. oktober.

Kjestrup

12. marts

Spotify for lydbøger

Så kom der noget, der ligner Spotify for bøger – i første omgang lydbøger. For 142 kroner om måneden er der ubegrænset brug af de cirka 11.000 titler på Audio-books.com.

Musik- og filmbranchen har

Formand, Vagn Ytte Larsen, aflagde sin beretning til Danmarks Biblioteksforeningsårsmøde den sidste weekend i marts. Et af de vigtige temaer, som årsmødedeltagerne diskuterede, var Danskernes Digitale Bibliotek. Se mere på side 37.

tiltrukket forbrugerne ved at sælge deres indhold ubegrænset på månedsbasis. Nu håber siden Audiobooks.com at gøre det samme med lydbøger.

Indtil nu har den Amazon-ejede side Audible.com været det, der kom tættest på. Her kan du få et medlemskab og låne et antal bøger pr. måned alt efter, hvad du betaler. »Unlimited audiobooks«, »No strings attached.«, lyder slagordene på Audiobooks.com, hvor ideen er, at du betaler hver måned og har ubegrænset adgang til sidens samling af lydbøger. Ifølge Audiobook.com er der 11.000 titler med en blanding af de nyste bestsellere og klassikere. Se mere på audiobooks.com

Mønsted

7. marts

Spot på musikformidling

Hvordan skal musik formidles i fremtiden? Det kan du være med til at debattere den 3. maj på konferencen Spot på fremtidens musikformidling i Aarhus. Oplægsholderne giver blandt andet deres bud på, hvordan bibliotekerne skal kaste sig ind i den digitale formidling.

»Musikkens økosystem ændres

dramatisk i takt med udviklingen mod mere og mere online-baseret forbrug« og »internettet er en kraft der ødelægger hele brancher, men også giver nye muligheder for musikere, komponister og formidlere«. Sådan lyder for eksempel nogle af pointerne på konferencen.

Musikbibliotekar Niels Mark holder oplæg om, hvordan bibliotekerne og BibZoom.dk kan gøre en forskel i fremtidens musikbranche, mens Henrik Føhn, vært på programmet Harddisken på P1, taler om musikkens nye græsgange og nettes nye muligheder.

Den landsdækkende musikkonference er blevet til gennem et samarbejde mellem Spotfestivalen, Bibliotekarforbundet og MUFA - faggruppen for musikbibliotekarer. Konferencen finder sted dagen før årets Spot Festival den 4. og 5. maj.

Mønsted

6. marts

Hvordan bliver et hit til?

Et nyt projekt skal dokumentere populærmusikkens tilblivelse. Det Kongelige Bibliotek har indgået en aftale med bandet Nephew, der har indvilliget i at lægge alt frem fra de første raskitser til de endelige sange.

Når det kommer til populærmusik, er der huller i samlingen på Det Kongelige Bibliotek.

- Vi har indspilningerne og eventuelt noter, men ikke dokumentation for, hvordan numrene er blevet til. I forhold til de nodebase-rede kompositioner, kan vi følge udviklingen på papiret, men i dag bliver musik lavet på mange andre måder, siger forskningsbibliotekar Henrik Smith Sivertsen.

Han blev sidst i 2011 ansat på Det Kongelige Bibliotek til at formidle populærmusik og til netop at udfylde hullet i samlingen, hvad angår dokumentation.

At Det Kongelige Bibliotek fik Nephew med på ideen var lidt af en tilfældighed. Henrik Smith Sivertsen deltog i et arrangement sammen med bandets guitarist Kristian Riis og nævnte sin ide med at dokumentere deres arbejdsproces. Svaret var uden tøven: »Det vil vi gerne være med til.«

Så om kort tid, når bandet går i studiet for at indspille deres femte album med titlen Hjertestarter, vil de medbringe en harddisk fra Det Kongelige Bibliotek. På den vil de løbende kopiere deres lydfile, så man efterfølgende kan rekonstruere den kreative proces. Og når albummet er helt færdigt, får Det Kongelige Bibliotek harddisken.

Aftalen mellem Det Kongelige Bibliotek og Nephew er, så vidt vides, den første af sin art i verden. Og håbet er at få flere aftaler i stand, så biblioteket får dokumentation helt tilbage fra 1960'ernes populærmusik.

Mønsted

PÅ DISSE SIDER FÅR DU ET UDPLUK AF DE NYHEDER, DER ER BLEVET BRAGT PÅ PERSPEKTIV.BF.DK

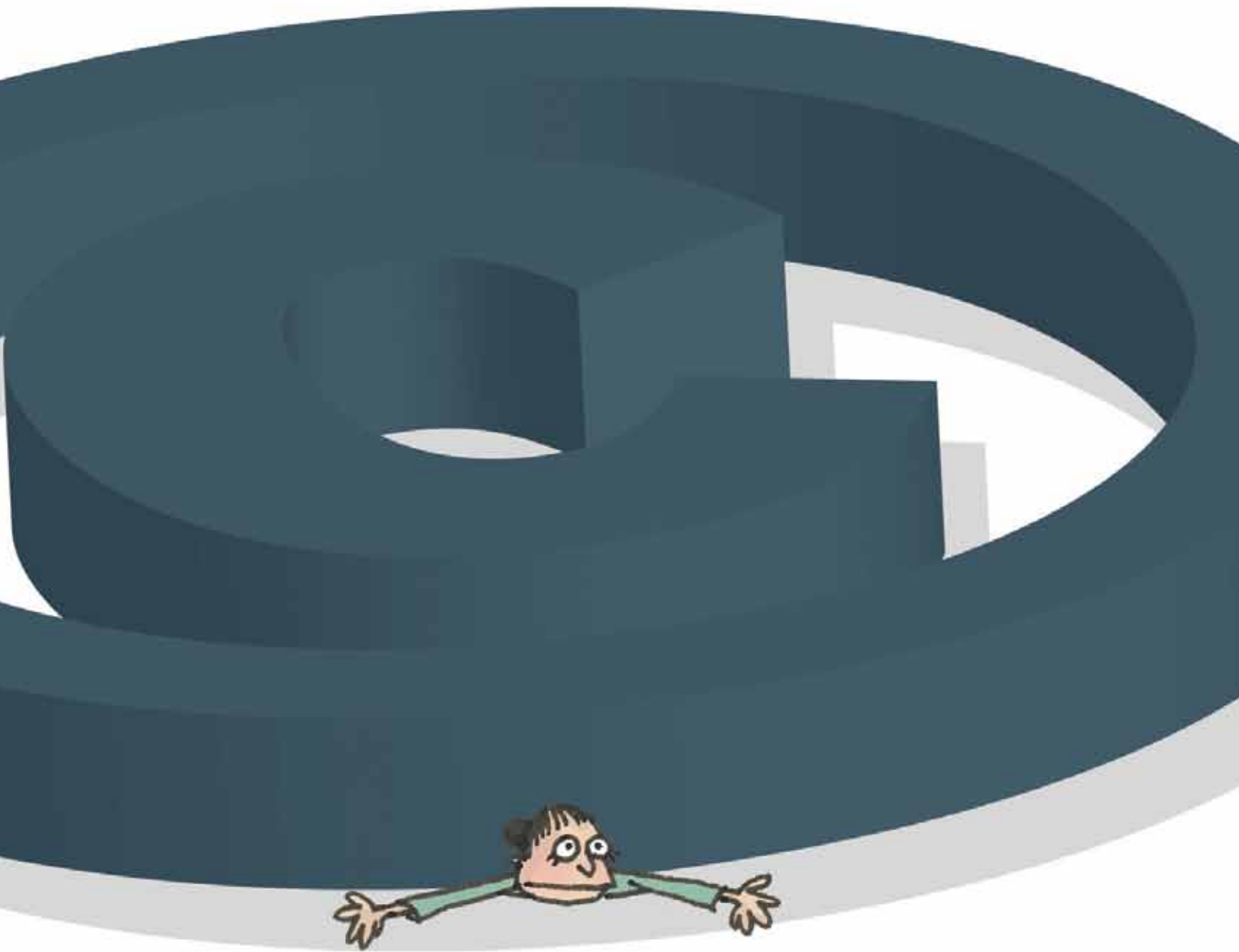
OPHAVSRET

– RAMMIE
ALLE

TEKST SABRINE MØNSTED ILLUSTRATION PERNILLE MÜHLBACH

Ophavsretten bliver mere og mere uigennemskuelig og kompleks i takt med digitaliseringen. Biblioteker og museer føler sig ramt, og der er hårdt brug for fagfolk, der kan navigere i regler og paragraffer.

UOPDYRKET LAND

Ophavsret er et oplagt område at bevæge sig ind på for cand.scient. bibl.'er og bibliotekarer, men nyuddannede mangler basal viden om lovgivningen, mener Dyveke Sijm, ressource manager i medicinalvirksomheden Ferring. Hun så gerne ophavsret som et fag på IVA.

Må jeg scanne en artikel og sende den til min kollega? Må jeg downloade informationer fra en offentligt tilgængelig database og sende dem i en mail til en kunde? Må jeg kopiere en bog fra ende til anden? Spørgsmål om copyright kiler sig ind alle steder i bibliotekarfaget, men alligevel er det ikke noget, der får den store opmærksomhed under uddannelsen, og det er ærgerligt, mener Dyveke Sijm, der blev cand.scient.bibl. fra Det Informationsvidenskabelige Akademi (IVA) i 2010. Ophavsret er et område med et stort potentiale for informationsspecialister og bibliotekarer, og en større viden om området ville opkvalificere deres arbejde, mener hun.

- Jeg oplever en efterspørgsel og mangel på viden på området, og det er oplagt, at det er

informationsspecialister, der lukker det hul. Vi er i en optimal position, hvor vi er i tæt kontakt med slutbrugerne og kender deres konkrete problemer i forhold til ophavsret, siger Dyveke Sijm, der i dag er ansat i medicinalfirmaet Ferring i informationsafdelingen Click.

Hun er den person, medarbejderne skal gå til med spørgsmål om ophavsret, og har en juridisk afdeling i ryggen, hvis spørgsmålene bliver for kringlede.

HVAD SKAL JEG SIKRE MIG?

Under sit studie læste Dyveke Sijm alt, hvad hun kunne finde om ophavsret. Ud over den danske lovgivning og internationale konventioner, tog hun gratis kurser om ophavsret hos Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde (UBVA). Hos Ferring har hun taget kurser udbudt af Special Libraries Association i USA og hun er i gang med en postgraduate diploma i engelsk, amerikansk og europæisk copyrightlovgivning. Men mindre kan gøre det.

- Helt elementært bør alle studerende lære, hvad det vil sige at være beskyttet af dansk ophavsret. Også i lyset af, at det ofte er bibliotekarer og informationsspecialister, der forhandler aftaler med forlagene. Det er nødvendigt, at de ved, hvad de skal sikre sig af rettigheder, siger hun.

INGEN INTERNATIONAL LOV

Reglerne om ophavsret bliver i takt med digitaliseringen mere og mere komplekse. De geografiske grænser på nettet er væk, og det er lettere at overskride reglerne, end dengang alt var analogt.

Må en medarbejder i en privat dansk virksomhed for eksempel downloade en tekst fra en offentlig amerikansk database

»Helt elementært bør alle studerende lære, hvad det vil sige at være beskyttet af dansk ophavsret. Også i lyset af, at det ofte er bibliotekarer og informationsspecialister, der forhandler aftaler med forlagene.«

og bruge den i en Powerpoint-præsentation? For at svare på det spørgsmål, kræver det viden, ikke kun om dansk ophavsret, men også om amerikansk ophavsret og om hvilke rettighedsaftaler, der er mellem landene. Der er nemlig ikke en international copyrightlov, men kun gensidige aftaler, hvor lande giver hinanden forskellige rettigheder.

Og svarene på spørgsmål om ophavsret er sjældent entydige, men afhænger af konteksten. Det kommer an på, hvem du er, hvad du præcist skal bruge materialet til og med hvilket formål. Konsekvenserne kan være store, hvis private virksomheder træder ved siden af ophavsretten, både hvad angår omdømme og økonomi. Informationsafdelingen i Ferring gør aktivt brug af teknologi for at minimere den risiko. De bruger en såkaldt compliance-by-design strategi, så brugerne kun teknisk kan gøre det, der er tilladt på deres computer eller for eksempel får en advarsel, hvis de trykker på printerens scannerfunktion for at forvandle en fysisk artikel til en elektronisk.

ET ASPEKT I ALLE FAG

Uddannelseschef på Det Informationsvidenskabelige Akademi (IVA), Jette Hyldegård, mener absolut, at ophavsret er relevant for de studerende, men det er ikke et fag, som IVA har valgt at gøre obligatorisk eller til et selvstændigt fag på studiet.

- Ophavsret kommer ind som et aspekt i de andre fag, hvor det er muligt at arbejde med det på valgkurser inden for eksempelvis Open Access, Billedmedier, Vidensmedier og E-læring, siger hun.

Men rammer de studerende ikke sådan et valgkursus, kan de reelt gå gennem uddannelsen uden kendskab til ophavsretslovens ordlyd. Jette Hyldegård forklarer, at IVA ikke uddanner kandidater med specialistviden, men hun vil da hilse nye kurser velkomne, hvor ophavsret er en del af pensum. ■

Bibliotekarforbundets formand Pernille Drost er frustreret over, at lovgivningen ikke er fulgt med digitaliseringen og gør det muligt for forlagene at presse pris og udlånsvilkår for e-ressourcerne.

VIDEN OG KULTUR I ET JERNGREB

Med et klik kan en låner sætte bibliotekarer, bøger og lastbiler i bevægelse og flytte en bog fra Frederikshavn til København på ganske kort tid. Men er bogen digital, er sagen en anden. Paragraf 19 i loven om ophavsret, der giver bibliotekerne ret til at udlåne materialer til hinanden, gælder nemlig ikke de digitale. Bibliotekerne må derfor i reglen ikke udlåne og sende digitalt materiale, og de visen om den fri og lige adgang til information begynder at klinge lidt hult.

Formand for Bibliotekarforbundet, Pernille Drost mener, at det er absurd, at bibliotekernes distribueringsmuligheder er blevet forringede i takt med digitaliseringen, og at e-ressourcerne risikerer at blive for dyre for bibliotekerne. På eReolen.dk, der er folkebibliotekernes forsøgsprojekt med udlån af e-bøger, koster det bibliotekerne op til 18 kroner pr. download, og på forskningsbibliotekerne viser tal, at det er blevet dyrere at udlåne digitalt materiale end fysisk.

- Det holder ikke, at det er dyrere og sværere at udlåne e-ressourcer samtidig med, at det bliver nemmere at udgive og distribuere digitalt, siger Pernille Drost, der forudser, at mange biblioteksbudgetter bliver lagt ned, når brugerne de kommende år for alvor begynder at efterspørge e-bøger.

Hun beskriver forlagenes betingelser og prispolitik som et jerntæppe omkring bibliotekernes muligheder for at formidle forskning, kultur og viden i den udstrækning, de ønsker - og er forpligtet til.

VI KAN ENDE MED INGENTING

Biblioteker, der er tilmeldt eReolen, har sat loft på udlånet for ikke at sprænge budgettet. For brugerne har taget tilbuddet til sig, og i februar lånte de tilsammen 47.000 e-bøger. Forlaget Lindhardt og Ringhof er bekymret over eReolens succes og mener, at servicen har en negativ effekt på det kommercielle marked. Direktør for forretningsudvikling hos Lindhardt og Ringhof, Cliff Hansen, sagde i marts måned til Dagbladet Politiken, at det ikke er en acceptabel udvikling, og at det vil få betydning for genforhandlingen af eReolens vilkår. Pernille Drost frygter, at forlagene vil gå så langt som at nægte at stille e-ressourcer til rådighed for at presse bibliotekerne til at betale mere for e-bøgerne end i dag.

- Så kan vi tale om Danskernes Digitale Bibliotek herfra og til månen. Hvis ikke de vil stille ressourcerne til rådighed, så har vi ingenting, siger hun, men understreger, at bibliotekerne på deres side kan være nødt til at gå ind på andre vilkår som for eksempel, at de ikke kan fastholde et udlån på fire uger, eller at brugerne hurtigere ryger hen på en købsknap hos forlagene. Forlagene skal til gengæld indse, at biblioteket er det bedste udstillingsvindue de kan få og tilbyde ordentlige vilkår, mener Pernille Drost.

FRYGT FOR KANNIBALISME

Forlæggerforeningens direktør, Christine Bødtcher-Hansen,

mener, restriktionerne er nødvendige, og at det er nødvendigt, at forlagene står på bremsen, indtil de har flere erfaringer med, hvad der kan være en bæredygtig udlånsmodel for forlagene. Bekymringen er, at de digitale udlån vil kannibalisere det kommercielle marked.

- En trykt bog skal du hente på biblioteket, der er kø til de mest efterspurgte titler, du skal aflevere bogen igen og får en bøde, hvis tiden er overskredet. Alt sammen incitament til at købe bøger i stedet for at låne dem. Den eneste forskel på at købe og låne en e-bog er, at den forsvinder efter 30 dage fra din computer. Så vi frygter, at der ikke er plads til begge dele, hvis vi ikke sætter begrænsninger, siger Christine Bødtcher-Hansen. Hun erkender, at det er en svær balance, og forlagene afventer, hvad forsøgsprojektet med eReolen.dk viser.

SÆLG ÉT KAPITEL

Pernille Drost mener, at forlagsbranchen opfører sig som musikbranchen for ti år siden, som forsøgte sig med forskellige hindringer. Den kamp vandt branchen ikke, folk fandt alligevel det, de ville have, på nettet. Hun erkender, at forlagsbranchen er presset fra alle sider, men tror, at den ville kunne tjene flere penge, hvis den turde afprøve nye forretningsmodeller.

- Musikbranchen har for eksempel fundet ud af, at der er penge i at sælge ét nummer til otte kroner, og i Sverige er frygten for Spotify gjort til skamme, fordi musikbranchen rent faktisk tjener penge på det. Det samme kunne forlagene gøre med bøger. Eksempelvis ved at gøre det muligt at købe ét kapitel i en fagbog i stedet for hele bogen, foreslår Pernille Drost. Christine Bødtcher-Hansen vil ikke afvise, at vi kommer til at se nye forretningsmodeller og abonnementstjenester på bøger, og hun peger på, at uddannelsesinstitutioner allerede nu kan købe licenser til forskellige læringsuniverser.

Professor i ophavsret og formand for UBVA (Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde), Morten Rosenmeier mener, at den digitale udvikling vil medføre store udfordringer både for biblioteker, forlag og forfattere.

- For bibliotekerne er det et spørgsmål om, hvilken rolle de skal spille i en digital fremtid, hvor man vil kunne downloade e-bøger direkte fra forlag og boghandlere. For forlag bliver det en udfordring, at forfattere selv vil kunne udgive deres bøger på nettet. Og for både forlag og forfattere kan internetpirateri blive et stort problem, når bogen bliver digital, siger han og understreger, at udviklingen vil stille krav om nytænkning og omstillingsparathed hos alle parter.

KUN TOPPEN AF ISBJERGET

Museerne oplever også ophavsretten som en spændetrøje, der gør det svært at leve op til de grundlæggende forpligtigelser om at give offentligheden adgang til information. Direktør for organisationen Danske Museer, Nils M. Jensen, mener, ophavsretten er for dyr, ulogisk og en hindring for museernes arbejde. Et absurd eksempel er en udstilling om ytringsfrihed

på Danmarks Mediemuseum i Odense. Museet skulle betale så høje priser for at vise radio og tv-klip, at det måtte fravælge oplagte indslag. Det at afspille klip af et par minutters varighed kan løbe op i mere end 100.000 kroner årligt, blandt andet fordi museet både skal betale til Danmarks Radio for at få klippene udleveret og til Copydan for at vise dem, fortalte mediemuseets direktør, Ervin Nissen, til Dagbladet Politiken.

Kulturminister Uffe Elbæk kommenterede på sagen i Dagbladet Politiken i december 2011 som optakt til Danmarks EU-formandskab. Han kalder problemstillingerne omkring ophavsret for »dybt kompliceret juridisk stof«, fordi det på den ene side handler om at sikre rettigheder for kunstnere og producenter og samtidig få gjort op med de barrierer, der findes på det digitale materiale. Han mener, at hele underholdningsbranchen står overfor et kæmpe wake up call, blandt andet fordi den »barrikadeagtige beskyttelse« af rettigheder bunder i, at man ikke i tide har forstået, hvad der er ved at ske inden for branchen, sagde han i marts til Dagbladet Information.

ULOVLIG UNDERVISNING

På landets universiteter er problemerne med ophavsretten af en lidt anden karakter. Underviserne bryder loven hver eneste gang, de bruger billeder i undervisningen, fordi universiteterne ikke har aftaler med Copydan Billedkunst. Universiteterne mener ikke, at der er nødvendigt med sådanne aftaler andet end på faget kunsthistorie. Professor i ophavsret, Morten Rosenmeier, mener, at universiteterne snyder kunstnere og fotografer for millioner af kroner og kriminaliserer underviserne. Ifølge uddannelseschef på Aarhus Universitet, Kim Kusk Mortensen, er problemet dog også, at de eventuelle aftaler med Copydan Billedkunst, som universiteterne ville få, ikke ville være gode nok. De gør det for eksempel ikke muligt at lægge værker ud på nettet, hvilket passer dårligt med universiteternes formidlingspligt.

Ifølge Dagbladet Politiken er Copydan i gang med drøftelser med universiteterne, men indtil en aftale foreligger, er det reelt ulovligt for underviserne at bruge billeder i undervisningen. ■

»Det holder ikke, at det er dyrere og sværere at udlåne e-ressourcer samtidig med, at det bliver nemmere at udgive og distribuere digitalt.«

TVIVLEN SLÅR IDEEER IHJEL

Forsknings- og folkebibliotekerne deler flere udfordringer, når det kommer til ophavsret. Fortolkning af loven er én af dem. Syddansk Universitetsbibliotek har tre ansat til at tage sig af licenser og aftaler, og på Gentofte Bibliotek spænder ugenomskeuelige regler ben for nye projekter.

i ophavsretsloven gælder biblioteker, museer og arkiver. De må nemlig mere og andet med materialet end virksomheder og private.

Men en rundspørge vil vise meget forskellige opfattelser af, hvad der er tilladt, gætter forskningsbibliotekar på Syddansk Universitetsbibliotek, Jens Dam. For alle kæmper med at fortolke reglerne i loven.

- Hvad må brugerne og bibliotekerne med det materiale, som vi stiller til rådighed? Hvor når må vi for eksempel tage en sikkerhedskopi? Og må vi låne den ud? spørger han. Ophavsret ender derfor med at sluge utrolige mængder af tid. Groft sagt, så er ikke to licenser ens. På SDU er der tre fuldtidsansatte til at holde styr på licenser og opdatere de 50.-60.000 tidsskrifter, der er baseret på en blanding af aftaler med Copydan, centralt forhandlede licenser gennem DEFF (Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek), lokalt indkøbte abonnementer og diverse fotokopi- og indscanningsaftaler, og betingelserne varierer alt efter, om materialet er til fjernlån eller til undervisning.

Samtidig skaber det stigende omfang og brug af digitale materialer nye udfordringer. Det at bibliotekerne ikke kan låne digitalt materiale af hinanden betyder for eksempel,

at de er nødt til at flytte pengene fra fjernlån til egne indkøb og klikkøb. Og det store spørgsmål er selvfølgelig, om det går lige op, eller om det dræner kassen.

Jens Dam forudser, at det først for sent vil gå op for mange biblioteker, hvad det betyder, når det meste materiale kun findes digitalt og ikke længere kan skaffes hjem fysisk. Og så er det for sent at tage stilling til, hvordan bibliotekernes udlån skal foregå, så det er nødvendigt, at bibliotekerne flytter sig nu, hvis de ikke skal blive løbet over ende, mener han.

For eksempel giver det ikke mening, at folkebibliotekernes udlån af e-bøger på eReolen.dk er lukket land for forskningsbibliotekerne, fordi aftalen mellem Copydan og KL er skruet sådan sammen, at de studerende ikke har adgang til databasen gennem deres universitetsbibliotek.

- Adgangene bør smelte sammen, så det er muligt at logge på fra ét sted til al information, siger Jens Dam.

DEN SIKRE, KEDELIGE LØSNING

På Gentofte Centralbibliotek oplever webredaktør Daniel Ackey, at tvivlen omkring ophavsret ofte ender med sikre og knap så kreative valg eller sågar med at slå nye ideer helt ihjel.

Ideen med at vise RSS-feeds med nyheder på bibliotekets storskærme endte med en »sikker« hjemmelavet YouTube-video. Billeder er ofte fra billedarkiver som Colourbox eller af personale og familiemedlemmer, fordi det er det sikre valg.

Daniel Ackey mener, reglerne er ugenomsigtige og svære at finde. Paraplylicensen fra MPLC Denmark er et eksempel. Bibliotekerne må for eksempel gerne vise film fra de fleste filmselskaber, men risikerer at få en uforudset regning fra

musikudgiverorganisationer for at afspille soundtracket til filmen.

- Det vil sige, at vi kan vise film uden den tilhørende filmmusik, og det giver jo ingen mening, siger han.

Endvidere er annonceringsmulighederne for filmfremvisninger kringlede.

- Vi må gerne lave opslag med filmens titel på selve biblioteket, men i pressemeddelelser og lignende, der kommer uden for biblioteket, er det ikke tilladt at nævne titlen. Man kunne have håbet, at man med en paraplylicens var fuldstændig dækket ind, siger han.

Daniel Ackey ser et stort behov for en servicefunktion for eksempel i Kulturstyrelsen (tidligere Styrelsen for Bibliotek og Medier, red.), som bibliotekerne kan kontakte, når de er i tvivl. Han er ofte den, der bliver spurgt til råds om ophavsret, fordi han er webredaktør, men selv med et halvt års internetjura fra IT-Universitetet i bagagen, føler han sig ofte ikke rustet til at svare.

NEDERST I BUNKEN

I Kulturstyrelsen oplever specialkonsulent Christian Søndergård Christensen også ophavsret som noget, der trænger sig mere og mere på. Bibliotekerne har ofte behov for at formidle ophavsretligt beskyttet materiale på nye måder, og den digitale udvikling betyder, at bibliotekerne i højere grad må tage stilling til ophavsretlige spørgsmål.

Typisk får styrelsen 10 til 15 henvendelser om måneden fra folkebiblioteker med flere, der er i tvivl om, hvad de må, og der kan gå lidt lang tid, før de får svar, oftest først efter en måned. I Kulturstyrelsen er der imidlertid ikke planer om at udvide rådgivningen om ophavsret for eksempel ved at oprette en hotline.

- Det er ikke Kulturstyrelsen, men Kulturministeriet, som administrerer ophavsretsloven. Kulturministeriet har etableret infokiosken.dk for henvendelser om ophavsret mere generelt. Vi er klar over, at der er et voksende behov for information på bibliotekerne om ophavsretlige spørgsmål, men det er ikke et behov, som styrelsen kan dække. Vi kan reelt kun svare vejledende på ophavsretlige spørgsmål. Men styrelsen yder ofte rådgivning i forbindelse med bibliotekernes indgåelse af aftaler med rettighedshaverne på ophavsretsområdet, siger Christian Søndergård Christensen. ■

Typiske spørgsmål til Kulturstyrelsen om ophavsret

- Må vi det her, eller skal vi søge om tilladelse først?
- Hvordan får vi kontakt til/opsporer rettighedshaverne?
- Vi har noget materiale, vi gerne vil gøre tilgængeligt – på hvilke vilkår må vi det?

OPHAVSRET

TING DU BØR
VIDE OM

Kilder: Retsinformation.dk, Wikipedia, Bibliotekarforbundet, www.ubva.dk, professor Morten Rosenmeier, lektor Clement Salung Petersen, Dagbladet Politiken.

01

Grundlæggende ophavsret

Hvis et værk har ophavsret, indebærer det to grundlæggende rettigheder: økonomiske og ideelle rettigheder. Den første betyder, at man ikke må lave nye eksemplarer, sprede eller vise eksemplarer til almenheden eller fremføre værket offentligt uden aftale og ofte økonomisk kompensation til rettighedshaveren. De ideelle rettigheder handler om, at ophavsmanden har ret til at få sit navn nævnt, selv om man har betalt for at bruge værket, og at det skal bruges i overensstemmelse med den oprindelige tanke med værket. Det er blandt andet grunden til, at sangerinden Nanna kan nægte Det Konservative Folkeparti at bruge hendes sang på et landsmøde, uanset om partiet har betalt Koda, der forvalter ophavsrettigheder for komponister, sangskrivere og musikforlag, for at spille den.

02

Undtagelser fra reglerne

Undtagelser til de to grundlæggende hovedregler er nødvendige, ellers kunne vi ikke surfe på nettet, hænge malerier op, sælge designmøbler i Den Blå Avis eller lade børn tegne Mickey Mouse. Kapitel 2 i ophavsretsloven handler om tre typer af undtagelser. 1: Regler om fri afbenyttelse. 2: Regler om tvangslicens. 3: Regler om aftalelicens. Det er for eksempel disse, der gør det muligt at citere værker og at kopiere og dele værker inden for privatsfæren. For bibliotekerne betyder undtagelserne eksempelvis, at en bruger må kopiere en bog,

en film eller en cd over på sin computer til evig eje, så længe det sker på biblioteket, og brugeren reelt ikke har lånt materialet. Bibliotekarer må gerne hjælpe lånerne med at kopiere litterære værker til privat brug, men ikke med at lave digitale eksemplarer ved at scanne en bog ind eller ved at kopiere musikværker, noder eller film.

03

§16 Biblioteker, arkiver og museer må mere

Ophavsretslovens paragraf 16 giver offentlige arkiver, biblioteker og museer en række særtilladelser. De må for eksempel fremstille eksemplarer af værker i beskyttelsesøjemed, eller hvis de ikke længere kan fås hos udgiveren. På bestilling må de for eksempel gengive artikler fra aviser, tidsskrifter og kortere afsnit fra bøger, hvis de har en aftale med Copydan.

04

Kollektiv forvaltning af ophavsrettigheder

Nogle gange behøver man ikke tilladelse fra ophavs-mændene, før man bruger et værk. I stedet kan man nøjes med tilladelse fra en forening, der forvalter deres rettigheder. Så eksempelvis en lærer slipper for at ringe til hundredevis af forfattere og fotografer for at samle stof til et kompendium, i stedet kan han ringe ét sted hen. Når det handler om brug af tekster, billeder og tv-udsendelser kan man i vidt omfang få tilladelse fra Copydan Tekst &

Node, Copydan Billedkunst og Copydan AVU-medier. Komponister, tekstforfattere og musikforlag får nogle af deres rettigheder varetaget i foreningerne KODA og NCB.

05

ACTA

ACTA står for Anti Counterfeiting Trade Agreement og er en handelsaftale mod forfalskning mellem en lang række lande, der lægger op til, at hvert enkelt land lovgiver for at stoppe piratkopiering af musik, film, og litteratur, men også af fysiske varer som møbler, medicin og tøj. Til juni skal EU-parlamentet stemme om traktaten. Den danske regering er positiv og mener, at aftalen blandt andet kan beskytte danske virksomheder, mens kritikere mener, at det er en glidebane mod, at private rettighedshavere får mere kontrol med internettet.

06

Hvad er PIPA og SOPA?

Amerikanske lovforslag, der skulle give regeringen og rettighedshaverne flere redskaber i kampen mod piratkopiering på nettet. Forkortelserne står for henholdsvis Protect IP Act og Stop Online Piracy Act. 18. januar 2012 gik Wikipedia i sort i protest mod lovforslaget SOPA, og samtidig gennemførte hackergruppen Anonymous et angreb, hvor den lagde blandt andet FBI's og det amerikanske justitsministeriums hjemmesider ned. Protesterne har været så voldsomme, også fra Google og Facebook, at forslagene, der ellers lå til at glide ubesværet gennem kongressen i USA, nu er skudt til hjørne på ubestemt tid.

07

Princippet om Fair use

Fair use er et princip i den amerikanske ophavsret, der betyder, at man på trods af ophavsret på et værk alligevel kan gengive det uden tilladelse fra rettighedshaveren – i visse situationer. For eksempel i forbindelse med omtale eller kritik af værket og i visse undervisningssammenhænge. Et tilsvarende princip findes ikke direkte i dansk eller europæisk ophavsret. Dansk ophavsretslov har i stedet de såkaldte låneregler, hvor det for eksempel er tilladt at citere offentliggjorte værker »i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet«. Betingelsen om god skik minder om Fair use, men i forhold til brug af værker til undervisning er vi i Danmark omfattet af aftalelicensbestemmelserne.

08

For og imod Fair use i Danmark

Advokat Peter Schønning med speciale i ophavsret er imod Fair use-princippet i dansk ophavsret. Han kalder det en gummiparagraf, som der vil komme tvivl og retsusikkerhed ud af. Han mener, at det danske system er langt mere gennemskueligt med skræddersyede undtagelsesregler i ophavsretten i forhold til citater, privatbrug og undervisning, hvorimod det amerikanske system ofte medfører retssager. Professor i jura, Jens Schovsbo, så til gengæld gerne en øget fleksibilitet i ophavsretten. Han mener, domstolene indimellem må træffe afgørelser, hvor de har svært ved at finde argumenter i ophavsretsloven. Derfor bør de have nogle videre rammer at udøve deres skøn indenfor. Professor i ophavsret ved Københavns Universitet, Morten Rosenmeier, mener, Fair use-princippet vil kunne løse små ophavsretsmæssige problemer, men når det kommer til de store digitale udfordringer såsom e-bogsproblematikken, så kræver det nytænkning og nye forretningsmodeller.

09

UBVA – gratis kurser og viden

Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde (UBVA) er et udvalg under Akademikernes Centralorganisation (AC) og kan svare på mange spørgsmål omkring ophavsret. Udvalget afholder løbende gratis kurser i ophavsret, blandt andet i samarbejde med Bibliotekarforbundet. Download blandt andet gratis bogen Ophavsret for begyndere – en bog for ikke-jurister af professor Morten Rosenmeier på ubva.dk. Her kan man også se UBVA's årlige ophavsretsymposier som web-tv.

Møbler med

Bogvogn Ven Plus 4.045,-
Fås i farverne hvid, orange,
lime, grå og sort.

Bogvogn Halland Virrvarr

Nu 2.962,-

Pris pr. stk. ekskl. moms. Normalpris 3.562,-

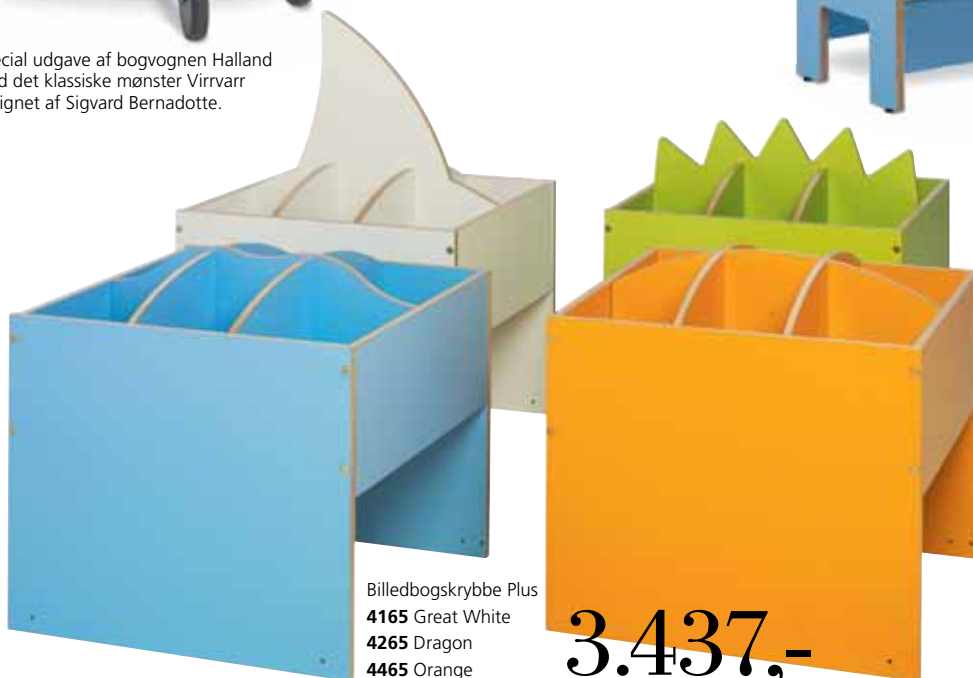
**SPAR
600,-**

Bogvogn Øland Plus 3.922,-
Fås i farverne hvid, orange,
lime, grå og sort.

Special udgave af bogvognen Halland
med det klassiske mønster Virrvarr
designet af Sigvard Bernadotte.

Eksponeringstårn Quattro Plus

- 4458 Hvid
- 4459 Sort
- 4460 Orange
- 4461 Lime
- 4462 Blå

4.341,-

Pris pr. stk. ekskl. moms
(Akrylholdere medfølger ikke)

Billedbogskrybbe Plus

- 4165 Great White
- 4265 Dragon
- 4465 Orange
- 4565 Wave

3.437,-

Pris pr. stk. ekskl. moms

plus faktor!

Lege- og bogreol Plus

7530 Great White

7631 Dragon

7632 Orange

7633 Wave

3.965,-

Pris pr. stk. ekskl. moms

Farveglæde, kreativitet, inspiration. Det er nogle af de ekstra værdier, vi har tilføjet til vores Plus serie. I serien findes bogreoler, billedbogs-krybber, eksponeringstårne og bogvogne, der med et gennemtænkt og attraktivt design opfylder både æstetiske og praktiske funktioner. Anvendelig og gedigen kvalitet er som sædvanligt et udtryk for produkter fra Eurobib.

Se mere i vores webshop www.eurobib.com. Velkommen!

Eurobib®
direct

I en alder af 65 år har Jens Thorhauge besluttet at fratræde sin stilling som områdedirektør i Kulturstyrelsen. Men han vil ikke gå på pension, for Jens Thorhauge brænder stadig for de biblioteker, der har været omdrejningspunktet for hele hans karriere.

Den sidste armlægning

TEKST ANETTE LERCHE FOTO JAKOB BOSERUP

I februar 2011 besluttede Jens Thorhauge at sige sit job som direktør i Styrelsen for Bibliotek og Medier op. Kun få blev orienteret. For Jens Thorhauge ville ikke ses som en »dead-man-walking«, og Kulturministeriet overtalte ham til at fortsætte sit arbejde lidt endnu. På daværende tidspunkt sad han som sekretær for Henning Dyremoses medieudvalg, og ministeriet ville gerne, at han blev til arbejdet var gennemført.

Da medieudvalgets rapport var skrevet, blev Jens Thorhauge præsenteret for skitserne til en større fusion blandt kulturministeriets styrelser. En af fusionsmodellerne ville kappe Styrelsen for Bibliotek og Medier midt over og dele den ud til henholdsvis Kunststyrelsen og Kulturarvsstyrelsen. Det krævede, at Jens Thorhauge måtte ud i det, han beskriver som »sin sidste store armlægning« og lægge planerne om afgang til side:

- Der gik jeg helt til stregen. Jeg kæmpede for, at det hele skulle samles under én styrelse, for det ville være ubærligt at skulle skille bibliotek og medier ad, når vi nu kunne se, at det gav så god mening at have de to public service-områder

under samme styrelse. Og jeg syntes, at det var udtryk for en forkert kulturpolitisk tænkning at fastholde styrelser for henholdsvis kunst og kulturarv, men ikke områderne biblioteker og medier, hvor langt den største del af befolkningen lægger deres kulturforbrug. At samle det hele under én styrelse, Kulturstyrelsen, er et fornuftigt signal. For udfordringen for videnssamfundet er at gøre op med en elitær kulturtænkning og nå ud til alle, og der er biblioteker og public service-medier de helt dominerende spillere.

DESIGNPROGRAM FOR BIBLIOTEKER

Fusionsmodellen blev en samlet kulturstyrelse, så Jens Thorhauges argumenter må have været overbevisende.

- Fusioner er altid vanskelige og har store omkostninger. Men der er perspektiver i den her, konstaterer Jens Thorhauge i et mødelokale på tredje sal i Kulturstyrelsens store hus på hjørnet af H.C. Andersens Boulevard og Hammerichsgade.

Med få minutters mellemrum rumler et S-tog forbi.

- Perspektivet er, at vi kan skabe langt tættere samspil mellem vores fagområder: bibliotek og medier, kulturarv og kunst. Vi har visioner om flere partnerskaber og mere helhedsorienterede indsatser, der understøtter videns- og kulturområdet som centrale dele af samfundets agenda. Vi har en enorm udfordring i forhold til den digitale dagsorden, som den nye

Jens Thorhauge fremhæves som en mand med et stort personligt engagement. »Hvis der er én, der brænder for folkebibliotekerne, så er det ham«, er en formulering, der går igen, når Perspektiv forhører sig om Jens Thorhauge.

kulturstyrelse har bedre muligheder for at gå ind i end de tre gamle styrelser hver for sig, bare for at nævne et par åbenlyse perspektiver. Og så er der et fælles overordnet område: arkitekturpolitikken, byrummet, som det hele udspiller sig i, som vi kan booste. Fremtidens biblioteksarkitektur er også på dagsordenen, siger han.

Vi skal tale om bibliotekernes udvikling, hans personlige engagement og resultater, hvad han har lært i sin karriere, og hvad der skal ske nu.

Det sidste spørgsmål besvarer Jens Thorhauge først. Han skal være konsulent og starter egen virksomhed, Thorhauge Consulting. Han håber, at han skal arbejde med policy-, strategi- og organisationsudvikling.

- Jeg er optaget af den fortsatte udvikling af biblioteket og borgernes brug af det i en kultur, der udvikler sig med en forrygende fart. Vi skal skabe »flydende institutioner«, der spiller meget tættere sammen med borgerne, og det vil jeg gerne være med til at udvikle både i det små og i det store, siger han.

- Og biblioteksrummet bliver ved med at eksistere. Det vil forandre sig, men det digitale erstatter ikke det fysiske bibliotek som et offentligt forsamlingsrum, konstaterer han.

ÅBNE BIBLIOTEKER

Jens Thorhauge har beskæftiget sig uafbrudt med biblioteker

siden sit første job som lektor i litteraturhistorie på Danmarks Biblioteksskole i Aalborg i 1975.

Der er danske biblioteker, der er forbilledlige, men der er også forhold, der har ærgret Jens Thorhauge. For eksempel kan han ikke forstå, at det skulle tage så mange år, før der kom en bred accept i professionen af, at bibliotekerne skal holde åbent, når folk har fri.

- De åbne biblioteker, som der nu er 106 af i Danmark, er et vidunderligt gennembrud for en ny tænkning. De er en stor sejr for bibliotekerne, der turde give slip på det totalt bibliotekar-ejede bibliotek og give biblioteket til borgerne. Og det er en sejr for dette samfund, at der stort set ikke er tyverier og hærværk. Det er modigt og visionært, og der er kontant afregning fra borgerne: det her er godt.

Men Jens Thorhauge er også klar over, at indførelsen af de åbne biblioteker har været en stor udfordring for bibliotekarerne, fordi det kræver en ny bibliotekarrolle, nemlig som facilitator af borgernes rum.

- De åbne biblioteker kan ikke fungere ordentligt uden topprofessionel support, så de skal være betjent i en del af tiden. Vi ved endnu ikke helt, hvad de åbne biblioteker vil kræve af professionen, men det arbejder vi på at finde ud af.

Jens Thorhauge vurderer, at modellen også vil brede sig til bybiblioteker - sammen med webmedierne og Danskernes

Digitale Bibliotek er det grundlaget for de nye bibliotekskoncepter.

PUBLIC SERVICE

I det hele taget er der et utal af udviklingshistorier i folkebibliotekerne. Lige fra den bogstartspakke, der nu har gjort det muligt, at bibliotekarerne banker på døren, til den forkromede digitale løsning, der endelig er faldet på plads.

- Bibliotekerne er gået fra at være et ret statisk produktorienteret bogbibliotek med bibliotekarer, der bestyrede bogsamlingen, til at blive en dynamisk institution, der tager udgangspunkt i brugernes behov.

Den helt store udfordring er, at befolkningens ønsker og behov er så forskelligartede. Der er en meget stor del af borgerne, der i mange år endnu vil være kunder til de traditionelle, analoge biblioteksydelser på den ene side. Og på den anden side står de digitale indfødte. Bibliotekerne skal nå dem alle. Og fag- og forskningsbibliotekernes indsats med at uddanne de uddannelsessøgende til at have de nødvendige digitale kompetencer vil brede sig som ringe i vandet til flere og flere.

Jens Thorhauge tænker i public service, og han peger på, at bibliotekernes største udfordring er, at de skal nå alle. Inspirationen er Danmarks Radios public service-strategi, der netop har en målsætning om at nå alle, og som gør det ved at tænke i målgrupper, der skal have forskellige programmer.

Måske er det sin insisteren på at skubbe folkebibliotekerne i en public service-retning, der har skabt grundlaget for en historie, som Jens Thorhauge fortæller med et smil:

- En konsulent har fortalt mig, at han arbejdede med at løse et problem på et folkebibliotek, og han talte så med nogle medarbejdere, der forklarede problemet med, at »vores chef har desværre det samme bibliotekssyn som Jens Thorhauge«.

Der hersker ingen tvivl om, at Jens Thorhauge har sine meninger og brænder for dem. Heller ikke om, at han ofte ser og præger udviklingen som en af de første. De åbne biblioteker er blot ét af mange eksempler.

DEN DIGITALE GRØNSPÆTTEBOG

Blandt de store resultater i Jens Thorhagues karriere er Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) og Lov om biblioteksvirksomhed fra 2000, der ligestillede medierne. Den seneste milepæl er Danskernes Digitale Bibliotek. Den aftale faldt på plads samme dag, som Jens Thorhagues beslutning om at stoppe som direktør blev offentliggjort.

Rejsen mod Danskernes Digitale Bibliotek var lang. Hvilket må have været en torn i øjet på en mand, der beskrives som forholdsvis utålmodig.

- Da vi startede DEFF i 1998, fik jeg gennemtruffet, at folkebibliotekerne var med i styregruppen, men det viste sig ikke rigtigt at give mening. Der var blandt andet for lidt dansk digitalt materiale. Forlagene har - for at sige det pænt - været meget forsigtige, og derfor er det ikke rykket så hurtigt, konstaterer Jens Thorhauge på bedste embedsmandsvis.

Helt på plads er det selvfølgelig ikke endnu. Lige nu er grundlaget for det videre arbejde en ret nørdet rapport. Men visionen om et tilgængeligt bibliotek fra alle steder er en realitet.

- Det ideelle bibliotek er hentet fra Anders And-bladene. Det er Grønspættebogen, den lille bog, som Rip, Rap og Rup hiver op ad lommen, hver gang de er i vanskeligheder. Hvis de skal bygge en bro over en rivende flod midt i junglen, eller hvis de er blevet bidt af en giftig slange - så har bogen altid en løsning. Det er eventyrets version af adgangen til viden. Nu har vi så Grønspættebogen - en iPad og Danskernes Digitale Bibliotek. Og formår vi at bruge den, så er det ikke alene til gavn for den enkelte, men for hele samfundet.

Jens Thorhauge er uddannet mag.art. i moderne og sammenlignende litteraturhistorie fra Aarhus Universitet. Han har været direktør i først Biblioteksstyrelsen, så Styrelsen for Bibliotek og Medier og nu senest områdedirektør i Kulturstyrelsen. Han var tidligere direktør i Danmarks Biblioteksforening, og inden da var han ansat seks år som leder af konsulentafdelingen på Danmarks Biblioteksskole (nu Det Informationsvidenskabelige Akademi, red.), hvor han i øvrigt var ansat som lektor i litteraturhistorie fra 1975-1989.

Derfor er Jens Thorhauges gæt også, at målet om at 80 procent af kommunerne er med, er nået allerede om halvandet år og ikke om de tre år, der skitseres i rapporten. Og det er ikke udlånstal, der skal afgøre, om det digitale bibliotek bliver en succes eller ej. Det er symbolværdien i, at det findes og tilbydes, der i første omgang er det vigtigste.

KONEN KICKSTARTEDE KARRIEREN

Selv er Jens Thorhauge med sine 65 år langt fra definitionen på en digital indfødt, og hans iPad lagde en medarbejder en morgen på skrivebordet – klar til brug. Men begejstringen for alle de døre, der åbner sig til viden, er ægte – og den begejstring har fulgt ham igennem hele hans karriere. Under studietiden arbejdede den bogelskende Jens Thorhauge som studentermedhjælper på først Statsbiblioteket i Aarhus og siden hen på hovedbiblioteket i samme by. Han blev ansat som underviser på biblioteksskolen i Aalborg, og undervejs opdagede han, at hans engagement ikke kun handlede om bøger, men også om mennesker.

- Jeg var meget stolt over at få det job på biblioteksskolen, og jeg elskede det, siger han.

Senere blev han konsulent på biblioteksskolen i København, da man oprettede en konsulentafdeling, der skulle drive indtægtsdækket virksomhed.

- Jeg har altid været vild med det job, jeg havde, og ikke haft særlig lyst til at flytte mig, så det har været min kone, der flyttede mig. Og det var hende, der klippede annoncen ud for stillingen i København, siger Jens Thorhauge.

- Hun kunne se min profil bedre, end jeg selv kunne. Selv blev Jens Thorhauge dog også grebet af ideen. Og han var én af de eneste, der troede på, at han kunne lykkes. For konsulentafdelingen skulle konkurrere med biblioteksskolens gratis kurser, der endda refunderede rejseudgifterne for kursisterne. Alligevel lykkedes det, og afdelingen voksede fra én til fem ansatte.

- Fordi jeg så på, hvad behovet var, mens de gratis kurser tog udgangspunkt i, hvad lærerne ville undervise i.

Nogle år senere blev stillingen som direktør i Danmarks Biblioteksforening ledig, og dagen før ansøgningsfristen udløb, spurgte hans kone: Du søger vel den stilling?

- Nej, jeg er glad for mit job, svarede Jens Thorhauge.

»Godt, så vil jeg ikke længere høre din mening om, hvad de skulle tage at gøre anderledes«, svarede hun. Og så blev den ansøgning skrevet.

Halvandet år efter udkom en rapport, der beskrev, hvordan Statens Bibliotekstjeneste skulle blive til en styrelse. Den lagde konen også foran ham og sagde, »det er da dig, der skal være direktør for den styrelse.« Det afviste han, men da Kulturministeriet ringede med den samme melding, blev beslutningen genovervejet og en ansøgning indsendt.

- Det har været fantastiske år med DEFF, ny bibliotekslov, det nye bibliotekskoncept, den digitale udfordring og kravet om nye mindset, opsummerer han.

At han lige skulle ende som embedsmand var ikke noget, han havde planlagt, og for Jens Thorhauge er det utænkeligt at skulle være topembedsmanden i andet end bibliotekernes styrelse.

Hele formiddagen har styrelsens it-system været lagt ned. Nu kører det endelig igen, og en af de første mails, der dukker op i indbakken hos den afgående direktør, er en invitation til at tale til en konference i udlandet. Den svarer han straks ja til.

- Jeg har været en faglig embedsmand, og jeg har været fortabt i bibliotekerne. De senere års arbejde med medierne har været en bonus, som har givet rigtig meget inspiration, men det er og bliver bibliotekerne, der er mit kerneområde.

TILLID OG PLADS

Til spørgsmålet om, hvad han har lært af sine 15 år som direktør, nævner han en samtale med den tidligere direktør for British Library, Maurice Line, til en konference i Cairo få uger efter, han var blevet styrelseschef.

- Han sagde, at den bedste leder, han havde haft, hverken var specielt klog eller dygtig og stort set uden idéer. Men han var opdraget til at levere og gøre det ordentligt, og for at kunne gøre det, gav han plads til sine medarbejdere. Og umiddelbart tænkte jeg, »fandeme nej, jeg kommer med mit ti-punkts-program og jeg har masser af idéer.« Men som årene er gået, har jeg trukket mig mere tilbage og givet mere plads. Da jeg hørte nogen sige, at Biblioteksstyrelsen var mig, blev jeg bange.

Siden har jeg arbejdet systematisk på tillidskonceptet. Hav tillid og giv ansvar og udfordringer til alle. Men tilliden skal være ægte og gensidig, og folk skal turde åbne munden. Selv om jeg har fået meldinger, der sved, indimellem, har jeg tænkt: »Ok, de turde sige det, det er stærkt.«

At medarbejderne har fået plads og rum hænger også sammen med Jens Thorhauges udadvendte profil.

- Der er grænser for, hvor længe man kan overleve ved et skrivebord. Man må ud, hvor folk er. Jeg har gjort meget på institutionens yderside, også internationalt – men jeg har også sikret, at det var en god arbejdsplads. Medarbejderne har haft rum til udvikling og selvledelse. Det er medarbejdernes engagement og dygtighed, der er alfa og omega, derfor skal de næres og have plads til udfoldelse.

Medarbejderne i styrelsen beskriver ham over for Perspektiv som karismatisk og som en førerskikkelse. Men også som en leder, der har givet stor frihed. Og selv om han ikke nødvendigvis er en chef, der smaltalker på gangen – eller altid husker at hilse, så er nærværet der alligevel. Blandt andet i form af en flaske vin hver jul til de over 100 medarbejdere, indkøbt personligt af Jens Thorhauge og forsynet med en håndskrevet hilsen. ■

Ledertalent søges

TEKST SABRINE MØNSTED

Bibliotekarforbundet og KL er gået sammen om projektet *Leder in spe*, der udover at skubbe 150 bibliotekarer tættere på et lederjob, skal give bibliotekscheferne redskaber til at spotte og dyrke ledertalent.

Tre ansøgninger. Det er cirka, hvad der lander på bibliotekschefens bord, når en mellemliderstilling bliver slået op. Ledelse er ikke det, der står højest på ønskelisten over opgaver i bibliotekarfaget. Derfor vil Bibliotekarforbundet og KL (Kommunernes Landsforening) med projektet *Leder in spe* sætte fokus på behovet for at finde nye ledertalenter og give dem plads til at udvikle sig.

Bibliotekarforbundets undersøgelse af mellemledere fra 2009 viser, at 40 procent af alle mellemledere er blevet opfordret til at søge deres stilling. For halvdelen var det tilfældigt, at de var endt i en mellemliderstilling, mens 10 procent venter på en opfordring til at søge en lederstilling.

- Det betyder, at det for mange i bibliotekarfaget er afgørende at få et prik på skulderen for at søge et job, der indebærer ledelse, siger konsulent i Bibliotekarforbundet, Helle Fridberg.

Hun begrundet det blandt andet med, at det er et kvindedomineret fag:

- Masser af undersøgelser viser, at kvinder har brug for et ekstra skub til at søge et lederjob og føler, at de skal kunne tingene 110 procent, hvor mænd ikke på samme måde lader sig afskrække.

LEDERE PÅ VEJ VÆK

Det er et afgørende tidspunkt, projektet kommer på. Snart går en hel generation af bibliotekarer på pension, og det vil efterlade en mangel på ledere med bibliotekarisk faglig baggrund, hvis ikke bibliotekerne begynder at dyrke talenterne i faget i langt højere grad end i dag. I 2009 var 60 procent af mellemlederne mellem 51 og 60 år, mens 15 procent var over

LEDER IN SPE: FAKTA

Alle landets bibliotekschefer kan udpege én deltager, der kan deltage i projektet, som består af to kursusdage - en inspirationskonference og en udviklingsdag. I alt får 150 bibliotekarer mulighed for at deltage.

Bibliotekslederne får tilsendt en guide til at spotte ledertalent blandt deres medarbejdere.

Materialet bliver sendt ud til bibliotekslederne i maj, og kursusdagene ligger i august og september 2012.

Projektet er blevet til som et personalepolitisk projekt ved overenskomstforhandlinger i 2011.

60 år. Ergo vil 75 procent af mellemliderne og lederne have forladt arbejdsmarkedet om 13 år med det mønster, der er for tilbagetrækning i dag.

- Der kommer stor udskiftning på lederposterne fremover, og der er brug for et større rekrutteringsgrundlag for at få de mest kvalificerede til posterne. Projektets mål er derfor også at gøre biblioteksledere bedre til at opdage medarbejdernes lederpotentiale og give dem mulighed for at udfolde deres evner, for gør de ikke det, så står mange andre faggrupper parat til at overtage, siger Helle Fridberg.

Bibliotekarforbundet og KL vil udarbejde en guide til ledere og HR-afdelinger i landets kommuner til at spotte talent blandt deres medarbejdere. I første omgang skal de bruge guiden til at udpege én medarbejder, der skal deltage i projektets to kursusdage. Men håbet er, at guiden vil skabe et blik hos lederne, der fremover vil have fokus på ledere in spe og skabe rum for, at de kan udvikle sig.

NYE LEDERTYPER

Projektet er også i tråd med en generel fokus på ledelse i den kommunale sektor.

- Man har indset, at ledelse er et selvstændigt fag, og at det er nødvendigt at dyrke medarbejdernes ledelsestalenter. Hvis der er for få ansøgere til for eksempel en bibliotekslederstilling er det ikke nok til at sikre den fornødne kvalitet i ledelsen, siger konsulent i KL, Trine Groth.

De talenter, bibliotekslederne skal spotte til projektet Leder in spe, er også anderledes end for bare få år siden, mener hun. Ledere i dag skal forholde sig til en ny kontekst blandt nye opgaver som borgerservice og det, at der er færre ressourcer, der skal fordeles i kommunerne.

- Det kræver ledere, der har blik for den nye virkelighed og ikke kun har fokus på deres egen virksomhed. De skal have et særligt talent for at formulere visioner, indgå i partnerskaber, være kreative og kunne levere effektiv opgaveløsning af høj kvalitet med få midler, siger Trine Groth. ■

KVINDER VIL IKKE HAVE ANSVAR

»Kvinder er mindre interesserede i ansvarsfulde stillinger end mænd«. Et udsagn som rigtigt mange - både mænd og kvinder - er enige i. I en Eurobarometerundersøgelse fra EU-Kommissionen erklærede 51 procent af mændene og 48 procent af kvinderne sig enige i udsagnet. I alt svarede 1.002 danskere. Dermed skiller Danmark sig ud fra de andre europæiske lande, også Skandinavien, på trods af, at danskerne generelt mener, at kvinder har mange kompetencer og ikke bliver holdt væk fra virksomhederne af mænd. Nina Smith, professor på Aarhus Universitet, har forsket i ligestilling. Hun begrundet resultatet med, at danske kvinder ved, at det har konsekvenser for familielivet at tage mere ansvar, og at det er muligt at vælge en kombination af et godt arbejds- og familieliv.

Mikkel Bo Madsen, forsker og ph.d. ved Det Nationale forskningscenter for Velværd, kalder danskerne kønskonservative, når det gælder valg af arbejde og karriere. Eksempelvis vælger flere kvinder at arbejde i det offentlige og at tage et arbejde tæt på deres hjem.

Kilde: Agenda – arbejdsmarkedspolitisk analyse. 15. marts 2012

Indkaldelse til

Bibliotekarforbundets Generalforsamling

**[Bibliotekar
forbundet]**

I henhold til vedtægter for Bibliotekarforbundet bekendtgøres herved, at Bibliotekarforbundets Generalforsamling 2012 finder sted: **Fra lørdag den 27. oktober til søndag den 28. oktober 2012 i ToRVEhallerne i Vejle.**

Forslag til vedtægtsændringer, som ønskes behandlet på Bibliotekarforbundets Generalforsamling, skal være forbundets sekretariat i hænde senest 3 måneder før generalforsamlingen, hvilket vil sige **fredag den 27. juli 2012.**

Øvrige forslag, som ønskes behandlet på forbundets generalforsamling, skal være forbundets sekretariat i hænde senest 6 uger før generalforsamlingen, hvilket vil sige **fredag den 14. september 2012.**

Det henstilles, at eventuelle forslag formuleres så kortfattet som muligt og begrundes.

BIBLIOTEKARFORBUNDETS HOVEDBESTYRELSE

Thomas Vigild

Fast skribent på gadgets-siderne i Perspektiv. Ekstern lektor i spiljournalistik på IT-Universitetet i København - Formand for Dansk Spilråd - Leder af Vallekilde Game Academy - Cand.mag i Musikvidenskab, Datalogi og Computerspil.

ANGRY BIRDS

ÅBNER EGEN FORLYSTELSESPARK

Mobilspillet med en slangebøsse, et kuld vrede fugle og de onde grise rykker nu ud i virkeligheden, da spillets finske skaber Rovio, åbner verdens første Angry Birds-forlystelsespark i Finland over sommeren. Ideen er at lave en mere interaktiv park, hvor elementer fra spillet flettes ind i forlystelserne. For eksempel skal man ifølge BBC løbe igennem en tunnel med en vis fart for at undgå at blive overdænget med vand, mens man rundt om i parken kan spille mobilhittet på storskærme. Angry Birds har skrevet verdenshistorie som det mest downloadede spil nogensinde med over 500 millioner

downloads siden spillets lancering i 2009. Flere Angry Birds-forlystelsesparker er på tegnebrættet i England, og næste Angry Birds-spil har titlen Space og er netop udkommet.

Din personlighed er fremtidens kodeord

Glem fingeraftryk og øjenskanninger, og glem at huske kodeord med lange rækker af tal eller bogstaver. Kodeord er bare ikke menneskets stærke side, så nu har amerikanske forskere opfundet et fremtidens kodeord, der indordner sig efter vores liv og ikke omvendt. Fremtidens kodeord bliver enkelt nok vores opførsel og vaner. For eksempel kan computeren i dag analysere vores skriverytme på tastaturet, eller hvordan vi flytter musen hen over skærmen. Idet begge handlinger er unikke for hvert menneske, kan de bruges i fremtidens sikkerhedstjek. Teknikken hedder Active Authentication, og målet er, at fremtidens kodeord skal tilpasse sig vores hverdag - og ikke omvendt, som det er tilfældet i dag.

Tegne-spil storhitter på smartphones

Først fyldte bogstavspillet Wordfeud alles mobilskærme, men forårets store spilhit på mobilerne er blevet tegnespillet Draw Something.

Interessant nok er tegnespillet i store træk baseret på brætspillet Tegn og Gæt, da en spiller tegner en person eller en ting på skærmen, mens den anden skal gætte tegningen. Spillet er ude til iPhones og Android-mobilerne og er kun halvanden måned efter sin lancering blevet downloadet over 25 millioner gange. Det har i dag over 12 millioner aktive daglige spillere, der tegner og deler over 3.000 tegninger i sekundet. Årsagen til succesen ligger i spillets friere og mere kreative rammer i forhold til det Scrabble'-baserede Wordfeud, mens flere spilanalytikere nu forudser en bølge af gamle brætspil, der remikes om til nye digitale platforme.

KONGREGATE

Gratis spil i browseren stormer frem, men der er oftest mere reklamer og støj end superhits. Dette gør en af verdens største spil-sider op med: Kongregate, som har næsten 60.000 gratis spil, som kan afspilles i alle browsere.

Prøv selv deres bedste Staff Picks på <http://www.kongregate.com/>

Månedens link

Kære bibliotek:

Jeg er ikke medie-monogam!

Som bibliotek lever I af at formidle medier og nye oplevelser til jeres lånerne.

Som formidler lever jeg af at udlægge tendenserne og videregive nye spil og gadgets - ikke blot set som enkeltstående tilfælde, men altid som dele af et større mediebillende. For alle medier hænger sammen. Alle bøger, spil, film og musikudgivelser kan ofte kædes sammen i trends, temaer og strømninger, og alle knyttes sammen i en tidsånd, en stemning eller et budskab.

Derfor er det mig en gåde, hvorfor bibliotekerne i dag opdeler alt materiale efter medietype. Bøger her, film her og spil her. Praktiske og traditionelle årsager spiller selv sagt ind, men ingen mennesker er medie-monogame, så de kun spiller, læser eller ser film. Netop biblioteket skal turde levere overraskende, nytænkende og unikke tværmediale pakkeløsninger, så jeg fra samme hylde kan hjemlåne ikke kun en bog om dinosaurer, Sartre eller spansk kodekunst, men også blive guidet til film, spil eller magasiner inden for præcis samme emne.

Netop denne tværmedialitet, denne holistiske tilgang til nutidens medieforbrug og denne åbenhed omkring mediernes indbyrdes sammenhæng har biblioteket som kulturinstitution jo faktisk eneret på at tilbyde. Og det kan blive bibliotekernes overlevelse i en digital tidsalder. Så hvorfor udnytter I den ikke bedre?

Lean: Tænk i tid

Furesø og Herning Bibliotekerne har kastet sig ud i at bruge principperne om lean. Håbet er mere tid til det faglige arbejde og at få materialerne hurtigere på hylderne. Fra begge biblioteker lyder opfordringen: Prøv det.

TEKST SABRINE MØNSTED

På Furesø Bibliotekerne blev en væg fuld af post-it lapper en øjenåbner. Sammen med en leankonsulent skrev medarbejderne en post-it lap for selv den mindste arbejdsproces, som materialet skal igennem, før det lander på hylden. Helt ned til det at trykke på en tast for at skaffe materialelisterne.

Efter fire dage var halvdelen af lapperne væk og arbejdsgangene gjort mere simple.

- Vi kom frem til, at mange opgaver kunne gøres anderledes, på et andet tidspunkt eller måske var helt overflødige, siger bibliotekar

Henrik Jensen, der var med i leanprocessen sammen med ni kolleger.

En så simpel ting som at sende bestillingslister til Biblioteksmedier om tirsdagen i stedet for om onsdagen viste sig at betyde, at materialerne kom tre dage før på hylderne.

- Vi er begyndt at tænke i andre baner, og selv om vi ikke skriver post-it lapper over alle vores arbejdsprocesser mere, så har vi i baghovedet: Kan man gøre det her smartere? For eksempel fylder vi små bogvogne op flere gange om dagen i stedet for én stor én gang om dagen, og det gør, at bøgerne hurtigere kommer på hylderne, og ikke er en »uoverskuelig« opgave, siger Henrik Jensen.

DET HANDLER IKKE OM PENGE

At lean kom ind på Furesø og Herning Bibliotekerne var resultatet af et tilbud fra Biblioteksmedier om at være med i et pilotprojekt, hvor de fik stillet en leankonsulent til rådighed til halv pris. Henrik Jensen mener, at det er afgørende, at det er en person udefra, der styrer processen, fordi vedkommende ikke har noget i klemme.

- Især i tider hvor der bliver skåret ned, kan man få tanken: Hvad skal de med os, hvis vi fjerner de og de arbejdsopgaver? Der skal være en forståelse af, at det ikke handler om nedskæring, men om at finde tid, siger Henrik Jensen.

Birte Bornæs, vicebibliotekschef på Herning Bibliotekerne, er enig. Hun og medarbejderne kastede sig ud i en leanproces i november 2011.

- Vi ville finde mere tid til at gennemføre nye ideer. Det er vigtigt at fortælle personalet, at det ikke er for at spare personale, og gøre dem klart, hvad gevinsten er ved, at vi finder den ekstra tid, siger hun.

”En billedbog, hvor fem sider er revet ud, skal ikke vente på, at en børnebibliotekar får tid til at tage stilling til, om den skal smides ud. Det skal bare gøres”.

*Birte Bornæs,
vicebibliotekschef
på Herning Bibliotekerne*

Biblioteket i byudviklingen
– oplevelse, kreativitet og innovation
af Casper Hvenegaard Rasmussen,
Henrik Jochumsen og
Dorte Skot-Hansen

Feel good stemning fra IVA

De tre forfattere står nærmest i kø for at fortælle den ene positive og inspirerende bibliotekshistorie efter den anden. Det er tydeligt, som bogen skrider frem, og temaet gentager sig igen og igen, at forfatterne har haft et mål.

Bogen er et vigtigt vidnesbyrd om en række biblioteksbyggerier i en opbrudstid. Hvis målgruppen er meningsdannere om biblioteksudvikling eller arkitekturinteresserede, vil bogen givetvis være en aha-oplevelse.

Spørgsmålet om bibliotekernes opgave bevæger sig på et meget overordnet niveau, og min stolthed over at være en del af succesen, bliver delvist afløst af skepsis. Er det blot et spil for galleriet? Forfatterne slår ned på at anvendelsen af ordet bibliotek, som kan opfattes som en retro-ironisk kommentar. De vil fortælle bibliotekets egen forestilling om bibliotekets betydning. Dermed placerer forfatterne sig med videnskabelig nøgternhed udenfor og fortæller, hvad de ser – jeg mærker dog et behov for at ville imponere på vegne af bibliotekerne. Og det tror jeg, bogen vil have succes med, især på grund af formidlingen; en lækker bog med gode billeder – af biblioteker. Jeg savner diskussionen af, hvordan vi kommer hen til fremtidens biblioteksservice. Jeg behøver dybest set slet ikke læse bogen for at være i stand til at stille dilemmaet op mellem de flotte bibliotekshuse med flagskibsstatus og indholdet, biblioteksservicen, på den anden side, som er under pres og kun så småt er under genindskrivelse i sit eget begreb. Men med bogen i hånden har jeg mine eksempler på plads i en eventuel »Yes we can-kampagne.«

Dermed er læseren efterladt med stort behov for at diskutere indhold og identitet, hvilket jo kan være en fin hensigtserklæring med risiko for forblindelse i feel good stemning.

Mikkel Fabritius Sørensen er projektleder ved Professionshøjskolen Metropol og arbejder primært med biblioteksudvikling, digitalisering og brugerforespørgsler.

HJERTEBLOD OG LEAN

På Herning Bibliotekerne var materialevalget i fokus i leanprocessen. Og selv om det for mange bibliotekarer er hjerteblod, så endte processen med, at medarbejderne selv kom med forslag til at gøre udvælgelsesprocessen mere effektiv. For eksempel at skære antallet af fagreferenter, der udvælger materialet, ned fra 23 til otte personer. Og antallet af musikbibliotekarer, der udvælger musik, fra fem til to personer.

- Det afgørende er, at det ikke er ledelsen, der siger »nu skal I gøre sådan og sådan«, men at det er en fælles erkendelse af, at nye arbejdsgange kan give os tid til de andre ting, vi gerne vil, siger Birte Bornæs.

Hun ser ikke umiddelbart negative konsekvenser ved, at færre får hænderne i materialevalget, men erkender, at kvaliteten kan falde i begyndelsen, mens de materialevalgsansvarlige tilegner sig viden på de nye fagområder.

40 DAGE ER FOR LÆNGE

Leanprocessen startede også på Herning Bibliotekerne med en afdækning af alle opgaver. Her fik medarbejderne blandt andet et spørgeskema, hvor de skulle svare på, hvor meget tid de brugte på at udvælge materiale, gennemse materiale og så videre.

Herefter brugte 16 medarbejdere og én leankonsulent to en halv dag.

- Det gik op for os, at det tog 40 dage fra en udenlandsk bog blev bestilt til den stod på hylden, selv om operationstiden reelt kun var 25 timer. Det syntes, vi alle sammen var for længe, siger Birte Bornæs. Målet blev at bringe leveringstiden ned på 30 dage.

Medarbejderne fandt også ud af, at det der slugte mest tid var, når opgaven blev overdraget til kollegaen og måtte vente i bunken på at komme videre. Så omvejene er droppet. For eksempel går bestillinger ikke længere gennem indkøbsafdelingen. Bibliotekarerne sender ordren direkte til leverandøren. Dobbelttjek er erstattet med: »det er godt nok uden, at vi behøver kontrollere alting 110 procent«. Og beslutninger bliver taget hurtigere.

- En billedbog, hvor fem sider er revet ud, skal ikke vente på, at en børnebibliotekar får tid til at tage stilling til, om den skal smides ud. Det skal bare gøres. Så en biblioteksassistent er blevet gatekeeper og tager stilling til hvilke opgaver, der er relevante at sende videre til bibliotekarerne. ■

NB:

I Perspektiv nummer 10 bragte vi et interview med den amerikanske leankonsulent John Huber med udgangspunkt i hans bog Lean Library Management. Han gav sit bud på, hvordan man kommer i gang med at bruge principperne om lean på biblioteket.

Perspektiv har bedt ansatte i det private om at fortælle om deres arbejdsliv og faglighed. Fjerde skribent i serien er Sanne Engelsted Jensen.

TEKST: SANNE ENGELSTED JENSEN FOTO: JAKOB BOSESRUP

Sådan en helt almindelig onsdag...

... begynder Sanne Engelsted Jensens arbejdsdag i Danica Pension med at diskutere udviklingen af en ny app. Undervejs dykker hun ned i Danicas datahav, og så forholder hun sig også lige til lidt ny lovgivning. Læs hendes artikel om en helt almindelig onsdag i februar som afdelingsleder i Danica Pension.

Da jeg læste på overbygningen på biblioteksskolen, sagde en medstuderende en dag til mig: »Jeg forestiller mig selv i et job, hvor jeg med den bærbare og en stak papirer under armen skynder mig fra møde til møde og undervejs bliver stoppet af folk, som vil mig noget, og jeg bliver nødt til at afbryde dem og sige, at jeg har travlt og må vende tilbage«.

Dengang kiggede jeg bare undrende på hende, for det var ikke noget, jeg nogensinde havde tænkt på – men i dag er det mere eller mindre min virkelighed. For efter en række år med finanskrise er der tryk på i den finansielle sektor (som så mange andre steder). Hvor vi før brugte halve og hele år på at udvikle nye ting, skal det helst ske på få måneder nu.

Jeg startede i Danica Pension i 2004 som webredaktør. Efter nogle år på webben fik jeg lov til at prøve kræfter som projektleder, blev udtaget til et talentudviklingsforløb, vendte tilbage til webredaktionen som daglig leder og er i dag chef for ni medarbejdere, der driver og udvikler alle onlinemedier og rådgivningsværktøjer i Danica.

Så da Perspektiv spurgte, om jeg ville skrive denne artikel og meget gerne relatere mit arbejde til min uddannelse, blev jeg lidt tom i hjernen. For der er alligevel langt fra biblioteksskolen på Amager (Det Informationsvidenskabelige Akademi, red.) til jobbet som mellemlider i et pensionselskab. Men selvfølgelig bruger jeg min faglige baggrund, og du inviteres nu med på sådan en helt almindelig onsdag i februar for at få et indblik i, hvordan »bibliotekar« og »pension« fint forenes.

9.00 – 11.10 MØDE I BYEN

Jeg starter dagen sammen med en medarbejder på vores kreative bureau. Vi udvikler altid vores kundeorienterede brugergrænseflader sammen med eksterne konsulenter. Det er dyrt at have specialister ansat, og da vi kan løse de fleste daglige opgaver selv, så giver det mening at købe sig til den dyre specialviden. Vi bruger dem også til strategisk sparring, og

formålet med dagens møde er netop at finde ud af, hvad vi skal have med i vores første app til iPad.

Danica er et stort hus, og der er rigtig mange meninger om onlinemedier. Det er et område, hvor alle har en mening og synes, at de kan bidrage med deres personlige erfaringer. Desværre er det ikke altid i overensstemmelse med, hvad vores brugere har brug for, så derfor er det vigtigt hele tiden at være et skridt foran og have klare anbefalinger liggende.

I pensionsbranchen er den store udfordring, at pension er lavinteresse. Folk får sig typisk en pensionsordning med deres første job, der kigges måske på den i forbindelse med jobskifte, men ellers er det først interessant, når man når til, at pengene skal udbetales – hvilket typisk ligger 20-30 år frem i tiden. Derfor er det store spørgsmål: Hvordan motiverer vi vores kunder til at interessere sig for pension?

Her kan jeg bruge min faglige baggrund. Et pensionselskab er et slaraffenland ud i kundedata – vi skal jo holde styr på en masse data om vores kunder, i nogle tilfælde hele livsforløb, og det kan få store konsekvenser både for kunden og for os, hvis der smutter et tal hist og pist. Derfor ved vi, at data ligger i datawarehouse, vi skal bare finde dem frem og præsentere dem rigtigt. En masse tal i en kedelig brugergrænseflade er ubrugelige, hvilket en lækker brugergrænseflade uden de rigtige informationer også er.

Kort sagt: Hvordan præsenterer jeg mine materialer på biblioteket så interessant og nærværende, at mine brugere motiveres til at låne, læse og lytte? Eller oversat til min verden: Hvilke medier skal jeg bruge til hvad, og hvordan skal det præsenteres, så pension bliver nærværende?

11.30 – 12.30 FROKOSTMØDE

Tilbage på kontoret i Lyngby har jeg et frokostmøde med ledergruppen i det område, jeg er en del af. Området hedder »Kommunikation og Rådgivning« og dækker udover onlinemedier alt inden for kommunikation, markedsføring, presse,

❖ uddannelse og rådgivning. Der er derfor ansat en broget skare af medarbejdere, og der er brug for rigtig meget koordinering. Vi skal dels sikre, at al information oppefra kommunikeres videre, og at vi internt i området har fuld fokus på vores forretningsstrategiske mål og på hinandens opgaver og kompetencer.

Når vi udvikler nye ting til onlinemedier, hjælper sprog- og kommunikationsfolkene med tekster, markedsføring og presse med at udbrede budskabet eksternt, og uddannelsesfolkene hjælper med at informere internt. Omvendt hjælper vi uddannelsesafdelingen med nye onlineværktøjer, vi leverer kampagnesites til markedsføring, og vi sender vores elektroniske nyhedsbrev ud. Samtidig er vi en stabsfunktion, der bruges af alle i Danica, så vi har også ansvar for at sikre, at alle facetter af »Kommunikation og Rådgivning« tænkes ind i alle projekter i hele forretningen. Det er bestemt en øvelse i sig selv, og så hjælper det

at holde fast i ledermøderne, også selvom der er så travlt, at et to timers ledermøde kortes ned til et frokostmøde.

12.30 - 13.00 E-MEETING

Lidt før halv et når jeg op på min plads og får startet min pc op. Vi er et datterselskab i Danske Bank-koncernen og har dermed adgang til bankens IT-afdeling. De har en afdeling i Brabrand, og det er dem og en af vores jurister, jeg skal have møde med via eMeeting.

Emnet på mødet er en faglig udfordring, jeg aldrig har tænkt over. Det handler om, at vi i vores Netpension (svarer til netbank) har en adgangsftale plus en række aftaler til de funktionaliteter, vi tilbyder. På den ene side vil den bedste brugeroplevelse være, at første gang man logger ind i Netpension, underskriver man samtlige aftaler på én gang med sit NemID – og så har man adgang til alt. På den anden side vil vi gerne beskytte vores kunder mod at underskrive aftaler, de aldrig vil få brug for. Så vi får diskuteret lidt frem og tilbage og ender med et kompromis.

13.00 - 14.00 ...OG SÅ BLEV DER TID TIL AT ARBEJDE

En eller anden har engang givet mig det tip ikke at starte sin mail op fra morgenstunden. Start med de vigtige opgaver og tjek mail senere. Det giver rigtig god mening for mig, for er jeg først i gang med min indbakke, er det den vildeste tidsrøver. Jeg får minimum 50 mails om dagen, og har jeg lyst til det, behøver jeg ikke lave andet end at respondere på mails. Derfor arbejder jeg ud fra følgende regelsæt:

1. Kan en mail håndteres på under to minutter, besvarer jeg med det samme.
2. Alle der kræver mere, markeres
3. Alle, der er ren info, informeres videre til de relevante og slettes derefter.

Det efterlader typisk 10-15 markerede, som jeg så kan prioritere og gå i gang med. Min oplevelse er, at uanset om du er leder eller medarbejder, så modtager man bare mange mails. Og lader man først indbakken diktere arbejdsdagen, vil man altid være et skridt bagefter sig selv. Jeg har altid min mobil på mig, og er det vigtigt nok, ringer folk til mig. Resten kan sikkert godt vente et par timer eller til i morgen.

14.00 - 14.30 NYT UNISEX-GRUNDLAG!

Så er der lige noget med noget ny lovgivning, der har konsekvenser for den måde, vi beregner vores forsikringer på. Jeg holder et kort, stående møde med en aktuar og de af mine medarbejdere, der har systemer og værktøjer, der kunne blive ramt. Det er heldigvis hurtigt overstået, for de har et godt overblik.

RESTEN AF DAGEN...

... går med at prioritere ressourcer, vende løst og fast med mine medarbejdere, og så ellers smutte lidt rundt til de folk i forretningen, der har størst interesse i mit område. Det er en måde at pleje sine interesser, få ny viden om andre projekter og i det hele taget holde sit netværk ved lige på.

Hvorvidt jeg bruger min faglige baggrund eller mine personlige kompetencer, har jeg ikke helt overblik over mere. I virkeligheden tror jeg, det er et godt miks. Min faglige baggrund har helt sikkert i første omgang givet adgang til min arbejdsplads, men det er lige så sikkert mine personlige kompetencer, der har hjulpet mig til den stol, jeg sidder på i dag. ■

FAKTA OM SANNE

Navn: Sanne Engelsted Jensen

Stilling: Afdelingsleder i afdelingen

Kommunikation og Rådgivning, Danica Pension

Uddannelse: Cand.scient.bibl 2002, Projektleder-uddannelsen, Danske Banks lederuddannelse

Netværk: Desværre er det et nedprioriteret område. Jeg er pt. med i Privatgruppen i Bibliotekarforbundet, men deltager ikke fast i arrangementer. Så min networking er ikke systematiseret, men er mere noget, der kører sideløbende med mit arbejde.

Privat: Bor i Vanløse med mand og to børn på henholdsvis ni og seks år.

Fritid: Om sommeren trækker haven gevaldigt, mens vinteren typisk byder på en masse film.

Er den fri og lige adgang under pres?

Der var opbakning til Danskernes Digitale Bibliotek på Danmarks Biblioteksforenings årsmøde. Men også bekymring for, at kommunernes frie valg bliver en trussel for den fri og lige adgang til information.

TEKST ANETTE LERCHE

Kommer Danskernes Digitale Bibliotek (DDB) til at sikre den fri og lige adgang til information, uanset hvilken kommune man bor i?

Det blev et af temaerne under en paneldebat om rapporten om DDB på Danmarks Biblioteksforenings årsmøde i Frederikshavn. Jakob Heide Pedersen, kontorchef i Kulturstyrelsen, og Ralf Klitgaard Jensen, afdelingschef i KL, stod på mål for rapporten.

- Det, DDB kan gøre med sin infrastruktur, er at fjerne barriererne for de kommuner, der har svært ved at løfte opgaverne alene. Men kommunerne vil fortsat have et forskelligt service-niveau, sagde Jakob Heide Pedersen.

Ralf Klitgaard Jensen var enig.

- Vi taler som om, borgerne i det fysiske bibliotek har fuldstændig adgang til alle materialer, men der er forskel på at have materialerne på hylden i sit eget bibliotek eller bestille dem hjem fra et andet. Set på den måde er der ikke 100 procent fri og lige adgang til det fysiske bibliotek.

DET SKAL IKKE BLIVE DYRERE

Baggrunden for DDB er blandt andet, at det skal understøtte den righoldighed, som bibliotekerne allerede står for på nettet, men som det stadig er for få, der benytter sig af.

- Vi skal åbne op for nye kanaler, men ikke lukke det fysiske bibliotek. Hvordan håndterer vi den vækst inden for samme økonomiske ramme? Det er en gigantisk udfordring, og den skal vi løse ved at gå sammen, sagde Ralf Klitgaard Jensen.

Prismodellen, som KL og Staten har forhandlet sig frem til, er en model, hvor det vil koste 5,1 kroner pr. borger. Både stat og kommuner hælder millioner i projektet, men kommunerne skal bære den største byrde.

- Men de her tal skal man tage med et meget stort gran salt. Det er vores bedste bud, og mange har allerede sagt, at det lyder dyrt. Vi håber, det kan gøres billigere, og det indgår ikke i vores forestillingsverden, at prisen skal blive højere end de her 5 kroner pr. indbygger, sagde Ralf Klitgaard Jensen.

Flere deltagere til årsmødet gav udtryk for, at de synes, det er mærkeligt, at kommunerne skal til at finansiere en så stor del af det, som reelt blot er infrastruktur. Hvis det var en nordjysk motorvej, så var den aldrig blevet til på den måde, lød det fra talerstolen.

Men den tankegang kunne Ralf Klitgaard Jensen ikke følge. - Der er også kommuneveje, Der er ikke tradition for, at staten finansierer kommunalt it. Der er jeg uenig, vi betaler stort set vores infrastruktur selv.

VÆRDI PÅ HYLDERNE

Et vigtigt element for KL er, at det er frivilligt for kommunerne at deltage. Forventningen ifølge rapporten er, at 80-90 procent af kommunerne bliver en del af DDB i løbet af tre år. Men et af de spørgsmål, der gik igen, var, om frivillighedens pris ikke kunne blive for stor, hvis for få vælger at gå med i det digitale fællesskab?

Jakob Heide Pedersen konstaterede, at det da ville være lettere, hvis aftalen var mere forpligtigende, men at netop det frie valg øger følelsen af ejerskab og engagement, og at han ikke var bekymret for tilslutningen.

En af de væsentligste udfordringer for DDB er derimod at sikre sig, at der kommer indhold på de digitale hylder.

- Det er svært at bede om tilslutning til noget, som ikke er forklaret. Jo mere vi på forhånd ved, des mere er kommunerne som udgangspunkt parat til at slutte op, sagde Ralf Klitgaard Jensen. ■

Læs mere om DDB og download rapporten på <http://www.bibliotekogmedier.dk/presse/temaer/danskernes-digitale-bibliotek/>

Prisen for DDB fordeles på både stat og kommuner, så staten betaler 16,8, mens kommunerne betaler 27,6 millioner. Prisen pr borger er 5,1 kroner. Der oprettes et sekretariat for DDB som får til huse hos Kulturstyrelsen.

DEFF- strategi får blandet modtagelse

DEFF vil skabe vækst ved at give erhvervslivet adgang til de cirka 200 millioner licensbelagte artikler, der ligger i forskningsbibliotekernes databaser. Helt i tråd med dagsordenen om at viden skal flyde frit, siger de fleste. Samtidig tvivler flere dog på, om behovet for viden er så stort.

TEKST ANETTE LERCHE

Hvorfor vil Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) sikre erhvervslivet adgang til licensbelagte artikler, når mange virksomheder slet ikke har det behov? Det er et af de spørgsmål, der er blevet rejst i forbindelse med lanceringen af DEFF's nye strategi.

I strategien peger DEFF blandt andet på, at det vil skabe vækst og innovation hos små og mellemstore virksomheder, hvis de får stillet den viden til rådighed, der indtil videre er forbeholdt de studerende og forskerne på landets uddannelsesinstitutioner. Eller sagt med andre ord: De små og mellemstore virksomheder vil få brug for at sikre deres fremtidige ansatte adgang til de databaser, som de blev opdraget til at bruge, mens de studerede.

Arne Vesterdal, der er direktør for INCUBA Science Park i Aarhus, bakker op om ideen bag DEFF's strategi. Han vurderer, at det vil være attraktivt for de vidensbaserede virksomheder, der har egen udviklingsafdeling, at få gratis adgang til de artikeldatabaser, der i dag er licensbelagte. Det samme billede tegner sig også for rådgivende virksomheder, som patentbureauer og GTS-institutter, der servicerer virksomheder uden

udviklingsafdeling. Men Arne Vesterdal har betænkeligheder over for den del af DEFF's vision, der handler om at skulle spille en rolle som rådgiver på kommercielle vilkår over for private virksomheder.

INTET BEHOV

- Det er svært at se, at DEFF som offentlig institution skulle have forudsætninger for at gå ind på et marked bestående af kompetente private rådgivningsvirksomheder. Og selvom DEFF skulle have forudsætningerne, er det svært at se, at det er en opgave for en offentlig institution at tilbyde rådgivning til private virksomheder på kommercielle vilkår, siger han og fortsætter:

- En af grundene til, at man har fået den tanke, er åbenbart en formodning om, at der er et stort, udækket behov hos små og mellemstore virksomheder for adgang til de mange forskningsartikler, der ligger i databaserne. Det er en tvivlsom formodning. Flertallet af de små og mellemstore virksomheder udvikler sig ikke i teknologiske kvantespring, og det skal de heller ikke. 80 til 90 procent af de danske virksomheder udvikler sig langsomt, og det er måske kun to procent af virksomhederne, der har brug for den nye viden, der er i de databaser. Det er nok lidt udtryk for en skrivebordstankegang at tro, at det at give adgang til 200 millioner forskerartikler skaber vækst. De fleste virksomheder får mere ud af at lytte til kunderne og udvikle sig på den måde end ved at læse videnskabelige artikler.

Samme holdning udtrykte Anders Hoffmann, vicedirektør i Erhvervsstyrelsen, til det seminar, hvor strategien blev foldet ud.

- I skal ikke ud til alle. Mange virksomheder vil i dag ikke engang ansætte højtuddannede medarbejdere, og de virksomheder vil ikke have adgang til alt. De vil have adgang til noget, de kan bruge, og mange videnskabelige artikler er ubrugelige, fordi de ikke giver noget klart svar, sagde Anders Hoffmann blandt andet.

STORT POTENTIALE

DEFF bevæger sig altså med sin vision ud på et marked, hvor flere tvivler på, at der er et behov. Alligevel er der mange, der bakker op om grundideen bag visionerne.

Blandt andet ser Carsten Riis, der er ansat i Aarhus Universitets strategiafdeling og medlem af DEFF's styregruppe, visionen om også at servicere erhvervslivet som helt naturlig. DEFF har, siden det blev etableret, udviklet nye forretningsområder. For eksempel har gymnasierne sammen med hospitalerne også fået adgang.

- Den udvikling kan universiteterne ikke have spor imod, så længe vi også selv fortsat får en god service, og licenserne er forhandlet fornuftigt. De materialer, der indkøbes til forskningsbibliotekerne, er købt for offentlige kroner, og de skal også være til glæde for offentligheden. Vi er selvfølgelig interesserede i, at al viden flyder frit, og at nye interessenter kan købe sig ind i DEFF-fællesskabet, siger han.

Tove Bang, overbibliotekar på ASB Bibliotek (tidligere Handelshøjskolens bibliotek i Aarhus, nu Business and Social Sciences, Aarhus Universitet), ser også et potentiale i DEFF's strategi. Hun er medlem af den programgruppe under DEFF, der har Services til innovation og erhvervsfremme som fokus.

- Jeg mener, at forskningsbibliotekerne også skal ind på det spor. Vi er blandt andet med til at sørge for, at den forskning, der produceres på universiteterne, formidles bredt ud til studerende og virksomheder og bliver kendt for omverdenen.

Hun ser det som oplagt, at bibliotekerne sammen med DEFF både er med til at synliggøre og åbne op for den viden, som på grund af blandt andet licensbegrænsninger lige nu primært er forbeholdt universiteternes egne folk:

- Det er en spændende ny opgave og en chance. Men selvfølgelig også en udfordring, fordi det er nye brugergrupper, nye opgaver og nye formidlingsformer, der skal udvikles og komme i spil.

HVAD MED MIDLERNE?

Spørgsmålet er bare, hvordan man skaffer midler til at finansiere, at det offentlige køber og betaler licenserne. Niels-Henrik Gylstorff, overbibliotekar på Aalborg Universitetsbibliotek, sidder i DEFF's styregruppe og har deltaget i arbejdet med at udvikle DEFF's strategi.

- Vi har hele tiden haft som præmis i styregruppen, at der skulle være tale om midler, der blev tilført DEFF udefra. Som det ser ud nu, så får vi ikke de midler, og der er hverken i DEFF eller i forskningsbibliotekerne midler, der muliggør, at vi kan løfte den opgave, siger han.

Flere forskningsbiblioteker i Danmark stiller desuden spørgsmålstegn ved, om det er deres opgave at servicere danske virksomheder. Deres forpligtigelse er indadtil i organisationen, mener de. Et forbehold, der også bygger på, at der er andre dele af universiteterne, der netop arbejder og deltager i netværk, væksthuse med mere.

POLITISK OPBAKNING

Trods den lidt blandende modtagelse af DEFF's strategi, så er den politiske opbakning på plads. Til lanceringen af strategien gav kulturminister Uffe Elbæk udtryk for sin begejstring for den nytænkning, som strategien er udtryk for. Han talte om en digital andelsbevægelse og lovede, at han - sammen med flere andre ministre - vil arbejde for, at de internationale forlag indgår aftaler, der gør Danmark til et forsøgsland, hvor danske virksomheder får adgang til forskningsbaseret viden. Flere vurderer dog, at det vil blive svært at overtale forlagene.

- Man kan have sine tvivl om forlagenes interesse i at give private virksomheder gratis adgang til databaserne, men det er da et forsøg værd, siger Arne Vesterdal fra INCUBA Science Park.

Tove Bang er mere optimistisk.

- Selvfølgelig bliver det en udfordring, og selvfølgelig skal forlagene fortsat tjene penge. Men de er også nødt til at tilpasse sig de ændrede brugerkrav. Behovene er blevet anderledes og brugernes forventninger ligeså. Forlagene er også under pres, siger hun.

PROJEKTER SKABER FUNDAMENT FOR MODELLER

I tråd med sin skepsis for strategien, når det gælder det brede flertal af danske virksomheders behov, så har Arne Vesterdal budt ind på et projektkald under DEFF med fokus på at forhandle adgang for private virksomheder til de licensbelagte databaser, og i tilfælde af, at man opnår adgangen, inddrages de private rådgivere i formidlingen af adgangen.

Også Anders Hoffmann fra Erhvervsstyrelsen er optaget af, at ideen skal afprøves i virkeligheden.

- Lad os nu starte med et forsøg, hvor vi giver 1000 tilfældigt udvalgte virksomheder adgang og ser, hvad de får ud af det. Det er altid nemmere at forsøge sig frem.

Tove Bang fortæller, at det i øjeblikket ser ud til, at der kommer et projekt i både Øst- og Vestdanmark, hvor de involverede biblioteker i første omgang vil afdække virksomhedernes behov. Dernæst skal der - via forhandlinger - skabes adgang til licenserne i en tidsbegrænset periode, så man kan udlede mere konkrete forretningsmodeller for området.

- Det handler om at åbne op for fagligt relevante licenser, at finde en hensigtsmæssig måde at overføre viden fra bibliotekerne til virksomhederne, at formidle den viden på en smart måde, samt endelig at undervise, så virksomhederne også selv kan bruge databaserne, forklarer hun.

Læs mere om strategien på www.deff.dk

Se interview med DEFF-formand Mai Buch på side 6

Af Søren Mørk
Udviklingschef,
Albertslund Bibliotek
20. marts 2012

Fri og lige adgang?

Det har altid været et af bibliotekernes hovedformål at sikre fri og lige adgang til information og viden. Derfor anses bibliotekerne som en af grundpillerne i ethvert demokrati, og derfor har folkebiblioteker trange kår i diktaturstater. Fri og lige adgang til information og viden systematiseret gennem biblioteker vil altid være vigtigt for ethvert demokrati. Spørgsmålet er i dag, hvilke biblioteker, der er vigtigst for at sikre fri og lige adgang til information og viden? Hvis vi forstår et bibliotek som et princip for organisering af viden, og ikke en samfunds- eller stedsspecifik institution, er der rigtig mange biblioteker på internettet. Ja internettet består faktisk ikke af andet end biblioteker. Nogle af bedre kvalitet og mere alsidige og aktuelle end andre.

Af Tone Lunden
Udviklingskonsulent,
Hjørring Bibliotekerne
15. marts 2012

»Sådan set« - et nyt eksempel på kultursamarbejde i Hjørring

Hjørring Bibliotekerne sætter i samarbejde med lokale kulturinstitutioner særlig spot på en række arrangementer. Biblioteket reklamerer i en periode på egen hjemmeside og beriger kulturinstitutionernes hjemmesider med relevante links til teaterforestillinger, kunstudstillinger og lignende. Tanken er at gøre det nemt for publikum både at forberede og udvide oplevelsen. Første spot er udstillingen »Sådan set - romantik i nutidskunsten« i Kunstbygningen i Vrå. Vi takker for inspirationen fra Aalborg Bibliotekerne, der har et lignende samarbejde med Aalborg Symfoniorkester.

Af Camilla W. Krautberger
og Ditte Sophie T. Riishøj
cand. scient. bibl. og bibliotekar DB
9. marts 2012

COOKIES - kan man få dem med chokolade?

Sådan lød et af vores slogans, da vi i sensommeren 2011 åbnede vores meget populære IT-C@fé på Holstebro Bibliotek. Drømmen om at få vores egen IT-C@fé havde været længe undervejs, så det var med stor begejstring og tilfredshed, at vi kunne tage imod de første brugere af caféen onsdag den 17. august 2011. Det var ikke så meget os, som det var de frivillige, der tog imod nysgerrige og IT-spørgende borgere. Det er nemlig takket være de frivillige, at vi kunne realisere drømmen. Nu er drømmen blevet til virkelighed og overstiger langt vores forventninger til den. IT-C@féen er så populær, at vi har måttet lave endnu en hvervekampagne for at skaffe frivillige. Det er dejligt at se, at det forarbejde man har lavet, bærer så store frugter.

Af Louise Eltved Krogsgård
Udviklingsmedarbejder,
Brønderslev Bibliotek
7. marts 2012

Læs
artiklen
side 12

Det gode liv med bogbussen

Brønderslev Bibliotek er sammen med seks andre biblioteker med i et projekt omkring mobile biblioteker - bogbusser. Projektet har titlen »Det gode liv i landområderne - udvikling af mobile biblioteker«. Et projekt, der slår fast, at det gode liv også under svære tider og udkantsdebatter findes. Vi som bibliotek kan og vil gøre noget for at gøre dette liv endnu bedre og tage diskussionen op omkring livet i landområderne.

Af Sussi Nyled Heinrichson
Cand.scient.bibl., Greve Bibliotek
23. februar 2012

Husk lige tandbørsten

Glade og forventningsfulde børnestemmer, omtrent 100 af dem, fyldte Greve Bibliotek fra klokken 10 tirsdag den 14. februar om formiddagen, da UNESCOs Internationale Tandbørstebytningsdag blev

Læs mere om
Del Din Viden på
perspektiv.bf.dk

Del Din Viden er dit
faglige forum for
videndeling med kolleger
og fagfæller.

afholdt. Alle var særligt inviteret til at få en snak med både Greve Kommunes tandplejere og medarbejdere på Greve Bibliotek om tænder og tandhygiejne. Børnene havde medbragt deres gamle tandbørste og fik byttet den til en ny tandbørste og tilhørende tandpasta. Dagen er resultatet af et gunstigt samarbejde mellem Greve Tandpleje og Greve Bibliotek, Bilka og Unilever.

Af Peter Strøm
afdelingsleder i
Gentofte Bibliotekerne
22. februar 2012

Et bydelsbibliotek i Gentofte

Det første nøglebibliotek i Gentofte Kommune bygger på tillid mellem brugerne og biblioteket. Jægersborg Bibliotek startede efter en periode med renovering og ombygning den

15. august med udvidet åbningstid fra klokken otte om morgenen til klokken ti om aftenen. Der er stadig personale til stede 37 timer om ugen, men nu har brugerne mulighed for selv at lukke sig ind ved hjælp af deres sundhedskort yderligere 61 timer om ugen. Og det har de med glæde taget imod. Personalet på Jægersborg Bibliotek har gennem en årrække opbygget et nært og særdeles positivt forhold til bibliotekets brugere. Det er et engageret og meget servicebevidst personale, der har givet Jægersborg Bibliotek et særdeles positivt omdømme i lokalområdet med større besøgs- og udlånstal til følge.

Af Marie Sørensen
bibliotekar på Brønden,
Brøndby Bibliotekerne
14. februar 2012

Når mor ikke er hjemme - erfaringer fra Brøndby Strand

Når jeg slukker computeren og går hjem efter eftermiddagens vagt, er der stadig lang tid til at kulturhuset Brønden og dermed også biblioteket

lukker. Fædrene sidder længe endnu skjult bag avisen, mens ungerne hiver den ene billedbog frem efter den anden. Billedbøger jeg ved, højst sandsynligt skal ryddes op, når jeg møder ind igen. Selv om de utålmodigt venter på det nye Fifa 12, er der lang tid til, at drengene har spillet aftenens sidste omgang Fifa 11 i hjørnesofaen foran den beskedne fladskærm. Der er lang tid til, at persisk musikforening er færdig med aftenens øvelser og til, at den sidste kop kaffe er drukket i cafeen.

Af Bodil Have
bibliotekschef for
Aalborg Bibliotekerne
13. februar 2012

Åbne biblioteker i Aalborg

Det første åbne bibliotek i Aalborg blev etableret i maj 2008, og pr. 1.1.2013 skal samtlige 12 lokalbiblioteker være delvist selvbetjente. Det drejer sig om Vodskov (2008), Haraldslund, Trekanten og Svenstrup (2009), Grønlands Torv, Hasseris, Nørresundby, Haraldslund (igen), Vejgaard og Nibe (2011), Hals og Løvvang (2012) samt Storvorde (2013). Der er tale om lokalbiblioteker af meget forskellig størrelse. Det største (Hasseris) har ca. 112.000 udlån og besøgende pr. år, det mindste (Hals) har årligt ca. 32.000 udlån og besøgende.

*Et udpluk af de
nyeste resumeer
fra Del Din Viden.
Læs artiklerne i
deres fulde længde
og deltag i debat
og videndeling på
[perspektiv.bf.dk/
del-din-viden](http://perspektiv.bf.dk/del-din-viden).*

Det gode liv med bogbussen

Brønderslev Bibliotek er sammen med seks andre biblioteker med i et projekt omkring mobile biblioteker – bogbusser. Projektet har titlen »Det gode liv i landområderne – udvikling af mobile biblioteker«. Et projekt der slår fast, at det gode liv, også under svære tider og udkantsdebatter, findes. Vi som bibliotek kan og vil gøre noget for at gøre dette liv endnu bedre og tage diskussionen op omkring livet i landområderne.

TEKST LOUISE ELTVED KROGSGÅRD, UDVIKLINGSMEDARBEJDER, BRØNDERSLEV BIBLIOTEK · FOTO JAKOB BOSERUP

B Brønderslev Bibliotek har taget en snak med folk rundt omkring i Brønderslev Kommune om livet i landområderne, om gode mødesteder, om de gode ting ved livet på landet og om, hvordan det kan blive endnu bedre at bo på landet.

Projekt »Det gode liv i landområderne« er et samarbejdsprojekt mellem biblioteker i udkantsområderne af Danmark, støttet af Styrelsen for Bibliotek og Medier (nu Kulturstyrelsen, red).

Projektet sætter fokus på bogbussernes rolle i landområderne. De enkelte biblioteker arbejder med forskellige aspekter af projektet. Formålet med Brønderslev Biblioteks undersøgelse af det gode liv i landområderne er at klarlægge de ressourcer og styrker, der findes,

og lære noget om, hvordan biblioteket og bogbussen kan hjælpe med at gøre det gode liv endnu bedre.

MED TIL 10 FESTER

Konkret har biblioteket været ude til 10 sommerfester og lignende arrangementer i lokale foreninger. Invitationerne har været delt ud i bogbussen og været omtalt i lokalpressen. På den måde kom de 10 henvendelser fra foreninger ud fra disse invitationer, og ikke som fester vi måtte opsøge eller henvende os til. Vi oplevede på denne måde en suveræn opbakning omkring bogbussen.

Til de pågældende arrangementer har bogbussen deltaget og vist bibliotekets mobile tilbud frem, og det har givet en god snak omkring bogbussens services og funktioner, herunder vores meget velfungerende bookinger. Personalet har til festerne arrangeret en quiz for børn, og der har været et spørgeskema til de voksne brugere. Skemaet har belyst de besøgendes syn på biblioteket samt vilkårene for det gode liv i landområderne i Brønderslev Kommune. Vi har i alt fået 94 besvarelser, herunder 18 procent fra ikke-brugere af biblioteket, som har givet os ny indsigt i det gode liv.

I besvarelserne fra spørgeskemaerne har vi blandt andet fået belyst, hvad

Læs mere om
Del Din Viden på
perspektiv.bf.dk

Del Din Viden er dit
faglige forum for
videndeling med kolleger
og fagfæller.

der kendetegner det gode liv, og det har været vigtigt for os at kunne bruge disse gode historier til det videre projektarbejde, som netop har fokus på at forbedre mulighederne og skabe nye tiltag for biblioteket i kommunens opland.

Ord som fællesskab, nærhed, samvær og sammenhold går igen hos alle fra ung til gammel. Det er disse værdier, det gode liv i landområderne er bygget op om. For borgerne i landområderne handler det gode liv om gode rammer for meningsfuldt indhold og stærke relationer til andre. Der er brug for gode mødesteder, hvor faciliteterne er i orden, så det er let at mødes med andre i lokalsamfundet og deltage i samværet omkring forskellige aktiviteter. Disse aktiviteter skal være for alle og gerne være sjove og lærerige. Det vigtigste er relationerne til andre; at være sammen med andre om noget og at føle sig som en del af fællesskabet er nogle af de ting, som står stærkt i Brønderslev Biblioteks undersøgelse.

POSITIVE TILBAGEMELDINGER

Vi har fra flere af deltagerne fået fine tilbagemeldinger, og arrangørerne, som havde booket os, har været meget glade for, at biblioteket har bakket op om netop deres arrangement. Vi har generelt mødt et meget stort ejerskab omkring bogbussen, som føles meget som »vores bus« i lokalområdet, men også som en meget god og stabil service.

UDDRAG FRA TILBAGEMELDINGER - CITATER:

»Selv bruger jeg ikke bogbussen, bruger egentlig ikke biblioteket meget, men den vækkede min interesse for igen at besøge vores bibliotek, I har jo så meget at byde på. Jeg tror, at i en »udkants-by« som Hallund, er det meget vigtigt, at borgerne - både børn og ældre, som ikke har mulighed for at komme på biblioteket, som vi andre har, kan komme ind og hente nyt læsestof, på dén måde føler vi os ikke helt udenfor. Derfor var vi rigtigt glade for Jeres deltagelse i byen. Det må I gerne gøre om igen en anden gang«

Fra Hallund - Hollensted Borgerforening.

»Jeg vil da meget gerne complimentere jer for jeres deltagelse i festlighederne »ude på landet«. For os i Thise Idrætsforening var I et nyt og positivt indslag i vores ellers traditionelle torvedag lørdag formiddag i idrætsugen. Det er mit indtryk, at I også fik rimelig opmærksomhed, og at I derigennem fik vist en anden side af biblioteket. Herfra vil jeg gerne sige tak for jeres bidrag til en festlig dag. NB: I er meget velkomne en anden gang.«

Fra formanden for Thise Idrætsforening

BIBLIOTEKETS ROLLE

- Og hvordan kan biblioteket og bogbussen så være med til at gøre det gode liv i landområderne endnu bedre? Når borgerne efterlyser gode rammer, meningsfulde aktiviteter og nære relationer, har bogbussen så en rolle at spille? Det mener Brønderslev Bibliotek i hvert fald efter at have talt med folk fra hele kommunen.

Bogbussen kan faktisk være et mødested i de områder, hvor der ikke er et kulturhus/borgerhus eller andet, som er let tilgængeligt.

Den er selvfølgelig et kulturelt tilbud i sig selv, og mange institutioner og foreninger booker bogbussen som en særlig oplevelse ved arrangementer. Bogbussen og dens personale kommer i hele kommunen og kan hjælpe med at skabe kontakt mellem mennesker med samme interesse og give inspiration og hjælp til de mange frivillige, som hver dag arbejder for at skabe liv i landområderne. På den måde kan biblioteket hjælpe landområderne med at opretholde de gode ressourcer, som giver overskud til kvalitet i landområderne. ■

Søg støtte til APU-projekter om mobilitet, karriere og attraktive arbejdspladser

Bibliotekarforbundet

Lindevangs Allé 2
T: 38882233
E: bf@bf.dk
www.bf.dk
Ekspedition:
mandag-fredag kl. 9-15

Bruno Pedersen
Forhandlingschef
T: 38 38 06 10
bp@bf.dk

Karin V. Madsen
Chefjurist
T: 38 38 06 16
kvm@bf.dk

Lone Rosendal
Specialkonsulent
T: 38 38 06 15
lr@bf.dk

Helle Fridberg
Konsulent
T: 38 38 06 12
hf@bf.dk

Ulla Thorborg
Konsulent
T: 38 38 06 17
ult@bf.dk

Niels Bergmann
Udviklingskonsulent/
Web-koordinator
T: 38 38 06 32
nb@bf.dk

Sofie Plenge
Karriere- og
udviklingskonsulent
T: 38 38 06 42
sp@bf.dk

Ved overenskomstforhandlingerne er der på det statslige område afsat midler til kompetenceudviklingsprojekter. En del af midlerne fordeles af Akademikernes Centralorganisations og Personalestyrelsens fællesudvalg, APU, som opfordrer tillidsrepræsentanter og arbejdspladser til at gå i gang med udviklingsprojekter for akademikere på statens arbejdspladser inden for de tre indsatsområder.

Der er pt. omkring ni millioner kroner tilbage af de cirka 12 millioner kroner, der er til rådighed i overenskomstperioden 2011-13. Midlerne administreres af Statens Center for Kompetenceudvikling, SCK.

I første halvår af 2012 er udvalget særlig opmærksom på projekter, der drejer sig om karriere og attraktive arbejdspladser, og i andet halvår af 2012 vil »mobilitet« være i fokus.

For at et projekt kan komme i betragtning, skal

- projektet komme en hel gruppe af akademikere på en arbejdsplads til gode. Der kan ikke søges til individuel kompetenceudvikling
- medarbejdere og ledelse være enige om, at projektet er en god idé
- arbejdspladsen medfinansiere projektet, typisk i form af lønudgifter
- projektet være nyskabende i indhold eller metode og skal kunne komme andre til gode

Ansøgningsfristerne i 2012 er:

- 1. maj 2012 - kl. 12.00
- 31. august 2012 - kl. 12.00
- 1. november 2012 - kl. 12.00

Eksempler på projekter, der har fået støtte, kan ses på

<http://www.kompetenceudvikling.dk>

Ulla Thorborg

**PRIVAT
ANSATTE**

Lønforhandling i krisetider

Måske overvejer du, om der er grund til at bede om en lønforhandling i år? Der tales jo om krise alle vegne, og måske har din arbejdsgiver også udtrykt, at »der ikke er noget at komme efter« i år?

Uanset krisen, er der dog gode grunde til at holde fast i den årlige lønforhandling, hvis du har adgang til en sådan. Det er jo heller ikke sikkert, at din virksomhed er ramt af krisen. Der er faktisk en del virksomheder, som klarer sig udmærket på trods af den generelle krise.

Den årlige lønforhandling er en anledning til at tale om dit job og dine kompetencer med din chef. Især hvis du ikke er tæt på din chef i hverdagen, kan lønforhandlingen være en god måde at gøre dig »synlig« på.

Også - eller måske især - i krisetider er det vigtigt for en chef at kunne fastholde de gode medarbejdere. At skifte en medarbejder ud er dyrt. Så er du en værdsat medarbejder, og har du gode argumenter for en lønforhøjelse, vil der ofte være noget at hente.

Som ved alle lønforhandlinger er forberedelsen meget vigtig. Du skal sørge for at være godt klædt på og have udvalgt et eller to gode argumenter for, at du skal have mere i løn. Det kan være nye opgaver eller større ansvar, eller det kan være, at du ligger under »markedsværdien«. Når du skal finde ud af, hvad andre i sammenlignelige job tjener, kan du bruge Bibliotekarforbundets kontaktforhandlingsafdelingen, brug Bibliotekarforbundets privatlønstatistik og tilmeld dig Bibliotekarforbundets Lønservice, hvis du ikke allerede er det.

Karin V. Madsen

? I forbindelse med besættelse af en ledig stilling, sidder jeg i ansættelsesudvalget. Vi har fået en ansøgning fra en person med et handicap, som siger, at hun har krav på at komme til samtale. Er det rigtigt?

! Ja, ifølge Lov om handicappede i erhverv m.m. har en person, der på grund af et handicap har vanskeligt ved at få beskæftigelse på det almindelige arbejdsmarked, fortrinsadgang til ledige stillinger hos offentlige arbejdsgivere, hvis vedkommende er lige så kvalificeret som de øvrige ansøgere. De nærmere regler er fastsat i en bekendtgørelse fra Beskæftigelsesministeriet.

Efter bekendtgørelsen skal offentlige arbejdsgivere indkalde en handicappet ansøger til en personlig ansættelsessamtale. Dette gælder, hvis ansøger med handicap selv retter henvendelse til arbejdsgiveren om ansættelse og har gjort opmærksom på, at fortrinsadgangen ønskes anvendt, og at vedkommende samtidig opfylder de formelle uddannelseskrav til stillingen.

Ulla Thorborg

VIDSTE DU...

At du kan få udbetalt din opsatte tjenestemandspension, når der er fem år til folkepensionen? Hvis en tjenestemand, som har opnået en pensionsalder på mindst tre år, fratræder stillingen uden at have ret til at få pension udbetalt og uden at overgå til

anden tjenestemandsansættelse, har man ret til opsat pension. Udbetaling af opsat pension sker automatisk, når man når folkepensionsalderen. Man kan også få sin opsatte pension udbetalt, når der er fem år til folkepensionsalderen (pt. når man fylder 60 år), hvis man udtræder helt af arbejdsmarkedet. *Er man født efter den 30. juni 1944 behøver man imidlertid ikke at være udtrådt af arbejdsmarkedet for at få den udbetalt.* Man må blot ikke være ansat i en tjenestemandstilling. Ved udbetaling før man opnår folkepensionsalderen, sker der imidlertid et livsvarigt førtidsfradrag på mellem to og ti procent af pensionen afhængig af, hvor mange år der er til folkepensionsalderen. På trods af førtidsfradraget, kan det for de fleste alligevel betale sig at lade den opsatte pension komme til udbetaling. Du kan kontakte Bibliotekarforbundets forhandlingsafdeling for rådgivning.

Ulla Thorborg

OK13

Bibliotekarforbundet har - når det læses - netop afsluttet medlemshøringen omkring forbundets forslag til overenskomstkrav 2013. Samtidig har der været afholdt

OK-landsmøde for alle forbundets tillidsrepræsentanter forud for, at hovedbestyrelsen den 26. april 2012 træffer endelig beslutning om forbundets samlede OK-forslagspakke.

Hvilke krav, Bibliotekarforbundet således ender med at stille, kan ikke siges lige her og nu. I overvejelserne vil indgå de forslag, der er kommet fra medlemmer og tillidsrepræsentanter, men resultatet af de i marts afsluttede private overenskomstforhandlinger vil også indgå. På det private område endte man som bekendt med beskedne lønstigninger, der formentlig kan sikre reallønnen i 2012, hvorimod det fortsat er uvist om dette vil gælde for 2013. Herudover var der fokus på tryk, kompetenceudvikling og det enkelte medlems fortsatte employability.

Udfordringen ved de kommende forhandlinger er således dystre, hvilket ikke var forventet, da man i 2011 indgik en

toårig overenskomstperiode. Men økonomien har ikke fået det væsentligt bedre, ledigheden er fortsat høj, og vi oplever, at antallet af stillinger generelt i den offentlige sektor er faldende. Dette gælder også antallet af stillinger på Bibliotekarforbundets område.

Bibliotekarforbundets endelige forslag til krav skal ses i lyset af ovenstående. Hertil kommer så en endnu fortsat ukendt forudsætning. Nemlig de kommende trepartsforhandlinger mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter. Resultatet af disse forhandlinger kendes først til sommer, og vil formentlig også få konsekvenser for, hvilke krav AC og de store forhandlingsorganisationer, KTO og CFU vil ende med at stille. Ligeledes vil resultatet af trepartsforhandlingerne givetvis også afspejle sig i arbejdsgivernes krav til OK13.

OK13-forhandlingerne forventes at gå i gang sidst på året, formentlig fra november og frem. Forhandlingerne skal være afsluttede i februar 2013, således at en ny overenskomst kan træde i kraft 1. april 2013.

Bruno Pedersen

Drømmen om en karriere

— på deltid

Lyder kombinationen af karriere og god tid til familien som en drøm? Så er det nok fordi, den er det.

TEKST JO BRAND

Man kan se det for sig: Et spændende deltidsjob med ansvar, udfordringer og god løn. Tid til at servere friskbagte boller for børnene, når de kommer hjem fra skole, og overskud til at kræse for aftensmaden, mens man får sig en hyggelig snak med sin mand eller kone om dagen, der gik.

Men er det realistisk, at man kan arbejde færre timer end andre og have god tid til det sjove, samtidig med, at man har gang i karrieren?

Nej, lyder det korte svar, hvis man spørger Anders Raastrup Kristensen, der som adjunkt på Institut for Ledelse, Politik og Filosofi på Copenhagen Business School (CBS) blandt andet forsker i balancen mellem privat- og arbejdsliv og medarbejderes evne til at styre deres egen tid og produktivitet.

– Man kan sagtens få sig et spændende og udviklende job på deltid, men hvis man vil have en karriere, kan det sjældent lade sig gøre, hvis ikke man arbejder fuld tid. Det at arbejde deltid er jo ofte noget, man gør i en periode, hvor man ikke har mulighed for at arbejde fuld tid – for eksempel fordi man har små børn. Og ved at arbejde deltid tilkendegiver man jo, at man ikke har mulighed for at stå 100 procent til rådighed, fordi der er andre ting, der er vigtige. Hvis man så samtidig har nogle kollegaer, der står til rådighed og er villige til at yde en større indsats, får det altså nogle konsekvenser, for så er det sandsynligvis dem, der får de spændende opgaver, siger Anders Raastrup Kristensen.

SKIFTER FRA BRANCHE TIL BRANCHE

Hos rekrutteringsvirksomheden Randstad er direktør Marc Dulong dog ikke helt afvisende over for velkvalificerede kandidater til lederstillinger, der ønsker at arbejde deltid.

– Hvis jeg skal være helt ærlig, så er det de færreste, der får et krævende job på deltid. Men det er på den anden side heller ikke helt utænkeligt, at man i dag ansætter en stjerne kandidat, for hvem det er helt essentielt, at han får lov til at arbejde 30 timer om ugen, fordi han vil kunne køre ungerne til badminton, siger Marc Dulong.

Han ser ikke et krav fra en kandidat om at arbejde deltid som noget negativt.

TRE FACTS OM DELTIDSANSATTE I BIBLIOTEKARFORBUNDET

- I Bibliotekarforbundet er cirka 10 procent af medlemmerne deltidsansatte.
- Omkring 10 procent af de deltidsansatte er privatansatte. To ud af tre er kommunalansatte.
- Deltid er defineret som 30 timer om ugen eller derunder.

– Det er et plus, at man erkender sine begrænsninger eller kompetencer. Men man skal være afklaret til jobsamtalen og kunne gøre rede for, hvorfor man har denne prioritering, hvad den kommer til at betyde, og hvorfor det ikke er noget problem for ens kommende arbejde, siger han.

Både Marc Dulong og Anders Raastrup Kristensen er enige om, at visse brancher er langt mere egnede til at gøre karriere på deltid end andre.

– I konsulentfirmaer, IT-virksomheder og andre steder, hvor der er akutte opgaver, ville det aldrig kunne lade sig gøre. Her forventes det tværtimod, at man ringer hjem og siger »jeg kommer ikke hjem«, hvis en opgave skal løses, siger Anders Raastrup Kristensen og fortsætter:

– Mens det i højere grad vil være muligt at arbejde deltid steder, hvor arbejdet er defineret ud fra arbejdstid, som hos et call-center eller på en fabrik.

DELTIDS BIBLIOTEKSCEF?

Men hvordan ser det ud, når det kommer til bibliotekarer? Kan man for eksempel arbejde deltids som bibliotekschef?

Det mener formand for Bibliotekschefforeningen, Mogens Vestergaard, vil være mere end svært.

– I princippet kan man jo godt være leder på deltid, men det vil altid ende med at blive en fuldtidsstilling, fordi man som leder skal stå til rådighed og deltage i udvalgs møder, borgermøder og den slags. Da man som leder er forpligtet til at skabe det bedste mulige tilbud, kræver det jo, at man holder sig orienteret. Han er ikke bekendt med, at nogle af de i alt 110 medlemmer af Bibliotekschefforeningen skulle være deltidsansatte.

Det er dog ikke helt utænkeligt, at man som souschef kan have en deltidstilling.

– Vi har set, at nogle souschefer på de mindre biblioteker arbejder 30 timer om ugen, så det kan lade sig gøre, men jeg har svært ved at forestille mig det på et større sted, siger Mogens Vestergaard.

FUP DELTID

Dog er der åbninger på det generelle arbejdsmarked, der gør, at det i stigende grad bliver muligt at arbejde mindre, hvis man vel at mærke yder den indsats, der forventes.

– I dag handler det mere om, hvad man får udrettet, end om den tid, man er der, som direktør i Randstad, Marc Dulong, siger.

Det er også Anders Raastrup Kristensen fra CBS' oplevelse:

– Flere og flere virksomheder er i stigende grad ligeglade med, hvor meget man arbejder, bare man leverer. Det betyder jo, at man reelt kan sige, at der er tale om deltid, hvis folk kan nå at løse opgaverne. Men det, der sker i praksis, er, at folk ikke bruger den fleksible arbejdstid til egen fordel. For eksempel interviewede jeg én, der fortalte, hvor dejligt det var, at han kunne gå til tandlæge i arbejdstiden, og derefter fortalte han, hvordan han arbejdede hver eneste aften. Så bytteforholdet falder ofte ud til virksomhedens fordel.

Men hvad skal vi så gøre, alle os, der drømmer om mindre og mere spændende arbejde?

Ifølge Anders Raastrup Kristensen er der to muligheder. Den ene går ud på at skrue op og ned for karrieren alt efter behov.

– Man kan måske vælge at prioritere familien, mens børnene er små, og så gøre karriere, når de bliver større. Man kan også forestille sig, at man arbejder meget i en periode og så holder fri i et halvt års tid for at rejse med familien.

Den anden mulighed er lidt kedeligere:

– Det kan jo være, at deltidarbejde i fremtiden bliver en luksus, man ikke har råd til. For det er jo en luksus ikke at arbejde fuldtid, samtidig med at man har den store lejlighed, den fine bil og tid til børnene, siger Anders Raastrup Kristensen.

Bliver det sidste scenarie virkeligheden, skal man dog ikke fortvivle. Ifølge Mogens Vestergaard fra Bibliotekschefforeningen kan det faktisk være meget sjovt at gøre karriere på fuld tid.

– Det er da en skam, at det ikke kan lade sig gøre at gå på deltid og gøre karriere samtidigt. Men man skal også huske, at det er sjovt at være leder. Det er berigende, man får indsigt og kommer meget ud, så der er en række fordele. ■

DANSKERNES HOLDNING TIL DELTIDSARBEJDE

Sidste år foretog rekrutteringsvirksomheden Randstad en undersøgelse af danskernes forhold til deltidarbejde. Her viste det sig, at 64 procent af mændene mener, at deltid skader karrieren, mens det samme kun gør sig gældende for 42 procent af kvinderne. Forskellen i holdninger kan skyldes, at deltidarbejde er mere udbredt blandt kvinder.

Kilde: Randstad

Find ind til kernen

Hvordan bevarer vi arbejdsglæden i en tid med forandring? 100 biblioteksledere, tillidsfolk og arbejdsmiljørepræsentanter forsøgte at nærme sig svaret på Bibliotekarforbundets konference *Tidens udfordringer kræver samarbejde*. TEKST SABRINE MØNSTED

Social kapital på en arbejdsplads er vigtig. Det er de fleste enige om. Det handler om, hvordan vi taler til hinanden, samarbejder og om vi har de samme mål. Men hvordan bevarer vi den sociale likviditet, når nedskæringer og nye opgaver presser vores arbejde og faglighed?

Ifølge Eva Toft, konsulent i den rådgivende ingeniørvirksomhed Grontmij, er klar tale fra ledelsen en af måderne. Det er vigtigt, at lederen gør det klart, hvad der er vilkår, og hvad der er muligheder. - Hvis det er et vilkår, at I skal spare tre millioner kroner eller have borgerserviceopgaver på biblioteket, så dræner I jer selv for energi ved at blive ved med at kæmpe imod det. Diskuter hellere det, der kan gøres noget ved, sagde hun.

En biblioteksleder var selv inde på, at hun og resten af ledelsen ikke havde været gode nok til at forklare, at det at tage borgerserviceopgaver ind også handlede om at bevare biblioteket.

- Vi er selv med på, at vi gerne vil have de nye opgaver, så vi er her om ti år. Medarbejderne oplever det måske ikke som faglige opgaver, men det er et vilkår, sagde hun.

IKKE A- OG B-HOLD

I forhold til lederens rolle for at bevare den sociale kapital, understregede Eva Toft også, at selvom det er lederens opgave at tage de endelige beslutninger, så er det ok at være i tvivl og spørge sine medarbejdere til råds. Det kan faktisk være en fordel.

Undersøgelser viser, at arbejdspladser med en høj social kapital er kendetegnet ved, at alle medarbejdere anses for lige vigtige. Den amerikanske antropolog Judy Hoffer Gittel har undersøgt en række amerikanske flyselskaber. Dem med stor indtjening, tilfredse kunder og medarbejdere havde organiseret sig i teams, hvor det fælles mål var at få flyene i luften så hurtigt som muligt, så bagagefolk og rengøringspersonale var lige så vigtige som piloterne.

Det vakte genklang hos flere biblioteksledere. Én talte om, at man skulle passe på ikke at få et A- og B-hold, da hun oplevede medarbejdere, der mente, at nogle opgaver var finere end andre. Eksempelvis er udlånsvagter B-opgaver, mens udvikling anses som A-opgaver. »Men vi kan ikke alle sammen lave udvikling«, sagde hun og så en udfordring for lederne i at ændre opfattelsen af opgaver.

FOKUS PÅ KERNEOPGAVERNE

Det at arbejde for et fælles mål er også afgørende for den sociale kapital, sagde Eva Toft. Hospitalernes kerneopgave er at gøre folk raske. Skolernes at gøre eleverne klogere. Men hvad er bibliotekerens? spurgte hun.

Et bud lød, at det er at finde og formidle andres værker professionelt og ikke kommercielt, og det gik igen i debatten, at det var vigtigt at bevare biblioteket som et neutralt og gratis sted for alle. Bibliotekslovens formålsparagraf blev også nævnt som et bud på kerneopgaven, mens andre mente, at loven kun kan ses som et redskab til at løse opgaverne, der blandt andet var at skabe kompetente borgere og understøtte det gode liv. Eva Toft opfordrer alle arbejdspladser til at diskutere deres kerneopgave.

- Man kan tro, at man arbejder i samme retning, men reelt have meget forskellige opfattelser af, hvad der er de vigtigste opgaver. Det kommer blandt andet til udtryk, når ressourcerne bliver færre. Et spørgsmål I kan stille jer selv, for at komme tættere på kerneopgaven, er: »Hvad skal der til for, at vi er her om ti år?« sagde Eva Toft. ■

HVAD KAN I GØRE FOR AT BEVARE DEN SOCIALE KAPITAL?

Tillidsrepræsentanter:

- Hav fokus på kompetenceudvikling
- Oversæt kritik fra medarbejdere til ledelse
- Kickstart faglige projekter

Arbejds miljørepræsentanter:

- Kommuniker til ledelsen, hvad der ikke fungerer
- Tag medansvar for videndeling
- Hjælp med konfliktløsning

Ledere:

- Kald en spade for en spade – forklar vilkårene og de forandringer, I ser komme
- Fokuser på kompetenceudvikling, så ingen bliver ladet i stikken
- Anerkend, at forandring kan opleves som et tab for medarbejderne

Det er ikke så farligt at ansætte en nyuddannet

Navn: Marie Louise Honoré Aamann

Stilling: Børnebibliotekar på Ebeltoft Bibliotek på Syddjurs fra 1. november 2011

Uddannelse: Cand.scient.bibl. i august 2011

Studiejob: Har haft studiejob under hele uddannelsen, både som teamleder på Jobzonen og som studentermedhjælper på Professionshøjskolen Metropol, hvor hun løste administrative opgaver.

Alder: 26 år

Hvorfor søgte du job på et folkebibliotek i Ebeltoft langt væk fra København?

- Jeg har altid været vild med Djursland og efter syv år i København, skulle jeg have plads. Jeg kommer fra Odder ved Aarhus og ville gerne igen være en del af et lokalsamfund.

Dine studiekammerater har fået job så forskellige steder som Danmarks Kunstmuseum og Rambøll. Hvorfor søgte du ud på et folkebibliotek?

- Jeg har altid vidst, jeg ville arbejde på et folkebibliotek. Det er den slags bibliotek, jeg er vokset op med. Et sted, der er for alle. Jeg er ansat som børnebibliotekar, det havde jeg til gengæld ikke troet, jeg skulle være, men jeg befinder mig godt med det.

Hvorfor så du ikke dig selv som børnebibliotekar?

- Jeg valgte ikke de børnerelaterede fag på skolen, og jeg har ikke set mig selv som »børnebibliotekartyper«. Men børn er jo

fantastiske og ikke mindst ærlige – de siger, hvad de mener – det er da til at forstå.

Hvad er dine opgaver?

- De er meget alsidige. Jeg er på børnebiblioteket i Ebeltoft, hvor jeg står for arrangementer og materialepleje, men jeg står også for biblioteksorientering for gymnasieelever. Og så skal vi i gang med at arbejde meget mere med partnerskaber, hvilket jeg også skrev speciale om. Pointen er, at vi vil nå de grupper, der ikke kommer på biblioteket, blandt andet fordi vi fysisk ligger et stykke uden for byen. Vi skal tænke mere i at møde folk, der hvor de er. Det kan være at køre bøger ud til børnehaver, eller få bøger ud på stranden om sommeren til de tusindvis af turister, der er her i Ebeltoft. Det handler om at finde nogen, der kan hjælpe med det. Partnerskab kan lyde så fint, men det handler egentlig bare om at få gode partnere i lokalsamfundet og få et samarbejde i gang.

Har du taget ideer med fra København til Djursland?

- Ja, jeg er for eksempel ret vild med den campingvogn, der holdt ved Amager Strandpark i sommer med bogudlån, og ideen med »Demoteket«, hvor unge producerer noget, andre unge kan låne, som for eksempel digte. Det kunne være rigtig sjovt at se, om vi kunne lave noget lignende her – så vi får de unge på banen.

Hvorfor tror du, at du fik jobbet?

- Jeg var til samtale i 45 minutter, og efter nogle timer ringede de og sagde, at jeg havde fået jobbet. Kemien var god, og så tror jeg, at det spillede ind, at jeg var uddannet cand.scient.bibl. Jeg kom med en anden viden, som godt nok ikke var erfaring, men jeg tror, jeg tænker mere teoretisk. Desuden skrev jeg speciale om partnerskaber, som er noget, man gerne vil arbejde mere med i Syddjurs' biblioteker, så der kom jeg med en konkret viden.

Har du et godt råd, du vil give videre?

- Jeg har en opfordring til arbejdsgiverne: Det er ikke så farligt at ansætte en nyuddannet. De skal turde tage chancen og vælge én uden erfaring, for vi kan en masse andet!

NYE STILLINGER

STILLINGSOPSLAG Alle henvendelser vedrørende stillingsopslag rettes til: DG Media as
St. Kongensgade 72 · 1264 København K
tlf: 70271155 · fax: 70 27 11 56
email: epost@dgmedia.dk
Bemærk venligst at fristerne nedenfor kun gælder stillingsannoncerne:

Nr. 05-2012: Udgivelsesdato 31.05

Bestillingsfrist 02.05 kl. 12

Materialefrist 15.05 kl. 12

Nr. 06-2012: Udgivelsesdato 28.06

Bestillingsfrist 01.06 kl. 12

Materialefrist 14.06 kl. 12

Nr. 07-2012: Udgivelsesdato 30.08

Bestillingsfrist 03.08 kl. 12

Materialefrist 16.08 kl. 12

RÅD OG ANBEFALINGER VED ANSØGNING

Ved deltidsstillinger under 29,6 timer skal der altid udstedes frigørelsesattest fra begyndelsen af et ansættelsesforhold, hvis der skal udbetales supplerende dagpenge. Du kan altid kontakte Bibliotekarforbundets Forhandlingsafdeling, hvis du har spørgsmål.

BØRNEBIBLIOTEKAR TIL LEMVIG

Lemvig Bibliotek opprioriterer børnebiblioteksarbejdet og leder efter endnu en børnebibliotekar. Det kan blive dig, hvis du brænder for børnebiblioteksarbejde, er udadvendt og god til at have mange bolde i luften på en gang.

Lemvig Bibliotek er et velfungerende bibliotek med masser af muligheder, og vi glæder os til at modtage din ansøgning senest 11. maj 2012 kl. 9.

Læs hele stillingsopslaget på lemvigbibliotek.dk

Lemvig Kommune
Lemvig Bibliotek

Esbjerg
Kommune

JOB I ESBJERG KOMMUNE

Bibliotekar D.B./Cand. scient.bibl.

Esbjerg Kommunes Biblioteker – Ribe
Bibliotek

Ribe Bibliotek skal flytte til byens nye Kulturhus - seminariehuset. Vi søger en kollega som vil elske at udfolde og implementere de mange nye relationer og samarbejdsformer, og som brænder for at udforme fremtidens biblioteks-tilbud for alle børn i Ribe og omegn. Læs mere på www.esbjergbibliotek.dk

Flere oplysninger: Lokalbibliotekschef Hanne S. Poulsen, tlf 7616 6547 eller mobil 2933 5526

Ansøgningsfrist: 10.5.2012

Mærk ansøgningen: Stilling nr. 15.485

Se kommunens annoncer på
www.esbjergkommune.dk/annoncer

Bibliotekspressen 26.4.2012

NU ER CHANCEN HER!

Vi har 3 ledige stillinger ved
Viborg Bibliotekerne.
Vi søger pr. 1. juli 2012 følgende:

Leder for Formidling og Service
samt

1 bibliotekar til Team Voksen

1 bibliotekar til Team Børn og Bogbus

Er du nysgerrig efter at vide mere om de
ledige jobs - så se mere på:
www.viborgbib.dk

viborg
bibliotekerne

I aktivitetskalenderen får du overblik over arrangementer og aktiviteter, som afholdes i Bibliotekarforbundets regi. Find flere oplysninger og helt aktuel oversigt over arrangementer i Kalenderen på Bibliotekarforbundets website på www.bf.dk/kalender. Abonner på »Bibliotekarforbundets nyhedsbrev« på www.bf.dk/nyhedsbreve for at modtage nyt omkring arrangementer.

MAJ 2012

3.5. Konference: SPOT på fremtidens musik-formidling.

Landsdækkende konference, der sætter fokus på den aktuelle musikformidlings strømninger og tendenser, inkl. adgang til SPOT Festivalen den 4. og 5. maj 2012.

Sted: Godsbanen, Aarhus.

Arrangør: SPOT Festivalen i Aarhus i samarbejde med MUFA og Bibliotekarforbundet.

8.5. Roadshow: På arbejde som underviser.

Sted: Studenterhusfondens lokaler i Aarhus.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

9.5. Roadshow: På arbejde som underviser.

Sted: Kolding Bibliotek.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

9.5. MUFA's ekstraordinære generalforsamling 2012.

Sted: Bibliotekarernes Hus, Frederiksberg.

Arrangør: Musikfaggruppen MUFA.

10.5. Roadshow: På arbejde som underviser.

Sted: Bibliotekarernes Hus, Frederiksberg.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

15.5. LinkedIn – netværk og dit personlige brand.

Hvordan holder du dit professionelle

netværk ved lige gennem LinkedIn?

Sted: Bibliotekarernes Hus, Frederiksberg.

Arrangør: Statsgruppen.

21.5. Gå-hjem-møde: Datatilsynet.

Hør om hvad Datatilsynet egentlig laver!

Sted: Bibliotekarernes Hus, Frederiksberg.

Arrangør: Fabita.

22.5. Gå-hjem-møde: Det store bogtyveri.

Kom og se nogle af Det Kongelige Biblioteks »hemmelige« rum og magasiner.

Sted: Det Kongelige Bibliotek, København.

Arrangør: Statsgruppen.

31.5. Morgenmøde: Mood Marketing.

Mood Marketing er en ny metode til at styre budskaberne i jeres PR og markedsføring, både on- og offline.

Sted: Bibliotekarernes Hus, Frederiksberg.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

JUNI 2012

6.-8.6. TR-uddannelse Modul C 2012.

Sted: ByggeCentrum Middelfart.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

13.6. Billedbehandling i Photoshop – grundlæggende.

Sted: Bibliotekarernes Hus, Frederiksberg.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

KOMMENDE ARRANGEMENTER:

27.-28.10. 2012:

Bibliotekarforbundets Generalforsamling 2012.

Sted: ToRVEhallerne, Vejle.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

7.11. 2012: Introduktion til Bogsæsonen 2012.

Sted: Hotel Prindsen, Roskilde.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

8.11. 2012: Introduktion til Bogsæsonen 2012.

Sted: First Hotel Copenhagen, København.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

13.11. 2012: Introduktion til Bogsæsonen 2012.

Sted: Aalborg Kongres og Kultur Center.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

14.11. 2012: Introduktion til Bogsæsonen 2012.

Sted: Scandic Aarhus City.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

15.11. 2012: Introduktion til Bogsæsonen 2012.

Sted: Scandic Jacob Gade, Vejle.

Arrangør: Bibliotekarforbundet.

Kursus

Billedbehandling i Photoshop - grundlæggende

Onsdag den 13. juni 2012 kl. 10 - 15 i Bibliotekarernes Hus på Frederiksberg

Bliv fortrolig med at optimere billeder på mange forskellige måder med Photoshop CS5.

Gennem teori og praktiske øvelser lærer du om de vigtigste og mest grundlæggende funktioner i Photoshop i forbindelse med billedbehandling: bl.a. beskæring, justering af kontrast, farver og opløs-

ning, krydret med tips og tricks, som gør dig i stand til for alvor at komme godt i gang.

Hands-on-kursus for dig, der i dit daglige arbejde har brug for at foretage basale billedbehandlinger i Photoshop til print og/eller web.

**[Bibliotekar
forbundet]**

Rabatpris for medlemmer:

Kun kr. 595,- for en hel kursusdag, inkl kaffe/te, frokostsandwich samt kursusmateriale.

Kursusleder er seniorkonsulent Klaus Jakobsen, 4D Konsulenterne.

Forbundet for informationsspecialister og kulturformidlere

Forbundet for informationsspecialister og kulturformidlere

Vi håber ikke, det sker...

Brug dit
medlemskab!

Vi hjælper dig ved konkurs, hvis uheldet er ude

Hvis den virksomhed, du er ansat i, går konkurs eller i betalingsstandsning, så hjælper vi dig. Hvis ikke du får din løn, giver Bibliotekarforbundet dig et lån, mens vi ordner sagen med Lønmodtagernes Garantifond.

Du kan altid kontakte Bibliotekarforbundets Forhandlingsafdeling på tlf. 38 88 22 33 eller på email bf@bf.dk, hvis du har spørgsmål om konkurs.

Se mere på www.bf.dk/konkurs